

KöM TUH Barlangtani Osztófe

Karsztkutató Csoport 2001 Évi jelentése

Karácsonykor Pongrácz László csoport vez.

A

2001. ÉVI JELENTÉSE

A Mecseki Karsztkutató Csoport 2001 Évi jelentése

Összeállította: Rónaki László csop.vez.

Áttekintés

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságától a Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztály tagjaként kért és kapott kutatási engedély alapján dolgoztunk, de a korábbi gyakorlatnak megfelelően a kutatási engedélyben felsorolt objektumokon túl a környék egyéb perspektivikus objektumait is megvizsgáltuk és ezekről ugyan úgy számot adunk. Utóbbiak tovább kutatására a következőkben kérünk engedélyt.

Tevékenységünk áttekintését szolgáló esemény naptár csak főleg a barlang feltárással kapcsolatos eseményekre szorítkozik, de nem tartalmazza azok előkészületeivel (beszerzés-szállítás) és a tudományos jellegű (irodai) tevékenységgel töltött napok dátumait. Számba vettük viszont a barlangjárással (ismeretszerzéssel) kapcsolatos kirándulásokat is.

A résztvevők felsorolásánál a kutatási jelentést –mely az összeállítás alapját képezte- készítőik nevét aláhúzással jelöltük.

Ezúttal egyben köszönetet mondok az évi jelentés elkészítéséhez nyújtott segítségért az írásban beadott munkajelentések készítőinek, kiemelve Glöckler Gábor kutatásvezető ez irányú szorgos tevékenységét.

ESEMÉNY NAPTÁR (2001)

Január 6. Vass Bélával Rónaki terepbejárása az általuk ötvenes években bontott –azóta eltömődött-barlangok helyének felkeresésére, amíg a 10 órás időpontra a vidékiek megérkeztek a Spirál- nyelőhöz (Kataszteri száma: 4124-420.04) munka- és fotó túrára. A barlangban az 1.sz (un. Bejövő)-szifon feletti nyiladékot 20 cm-el bővítették. A leszálló résztvevők: Glöckler Gábor, Meizinger Máté (Veszprémből), Gál Benedek (Bence), Antal Márta. A jelentésükhöz csatolt vázlaton a lejtő alján lévő 3. szifon helyzetéről is képet adtak.

Jan. 15. Gábor Olivér Pónya Péterrel és Kerekes Katival Mágocson régészeti céllal csatorna vizsgálatot végeztek.

Jan. 13. Csoportgyűlés az évi terv összeállítására. Többek között Gál György csoportvezető helyettesnek történt megválasztása is megtörtént. (ld. Jegyzőkönyv az 1.sz. melléklet.)

Jan. 16. Vass Bélával Rónaki terepbejárása a Stiglicfogdosó környékén víznyomjelzési helyek lehetőségeinek felderítésére.

(Részletek Rónaki L: 12.sz. 2000-2001-es terepfüzet p.25-26.)

Jan. 20. Vass Bélával az előző terepbejárás folytatása Misina-Kantavár környékén (Terepfüzet p.27.)

Febr. 7. Gál Gy.-el terepbejárás a víznyomjelzésre alkalmasnak kijelölt helyekre (Tettye- és a Kánya-f. vízgyűjtőjén)

A feltárási munkai igény felmérésére fotózással. (Terepfüzet p.27-28.)

Febr. 10. Barnakő-bg. (Ksz:4129-33) feltáró, bemérő, fotó dok. munkák. Résztvevők: Glöckler Gábor, Róth Antal, Antal Márta, Gál György, Gál Benedek, Rónaki L. Vass Balázs, Vass Levente, Gasparik Balázs, Nyári László. Szegediek-től (SZKBE) Tarnai Tamás, Kopasz Imre, Ország János.

Febr. 15. Hidas Jánossal R.L. a Tettye-1 kvsz. észlelő fúrásba DATAQUA mérő szonda elhelyezés.

Febr. 24. A Trió-nyelőben Tarnaival történt balesethez mentünk Gálné Ildikóval és Bencével R.L. miután a rendőrségtől megkeresett kora reggel Bíró Zsolt őrnagy. (Terepfüzet p.31,32.)

Márc. 3,10,18,25. Barnakő-barlang feltáró kutatása aggregátor használatával. Résztvevők: Glöckler Gábor, Gál Gy, Gál B. Antal M. Németh K, és Vass Levente vezette komlói fiatalok.

Ápr. 7 Spirál víznyelő-barlang bal oldali (első) Bejövő-szifon mögötti tágító munkák Hiltivel. Résztvevők: Glöckler, Kéki, Róth, Gál B, Antal M, Németh K. A szegediek-től: Tarnai Tamás, Kopasz Imre, Gila Csaba.

Ápr. 7-17 Vulkan expedícióban R.L. és Fekete László részvétele a dorogi (BEBTE) barlangkutatók szervezésében. (Pozzuoli, Vezuv, Etna, Vulkano, Lipari, Stromboli krátereinek megtekintése és bejárása, valamint a környékükön néhány vulkáni utóműködés során keletkezett különleges barlangok, köztük a láva barlangok megismerése.)

Ápr. 29. A Spirál bg. Bejövő-szifon mögötti bontási munkák a szifon szivornyás kísérleti leszívása után. Résztvevők: Glöckler G., Kéki A, Gál B. Németh K. és Szatyor M. A szegediek-től: Tarnai T, Hajnal Ágnes, Angyal Dorottya.

Máj. 5-6-7. ENVICOM inaktív-víznyelő kiásása 6 m-ig. Résztvevők: Glöckler G., Gál Gy. Róth A. Németh K., Jelentés rajzzal.

- Máj. 24.** R.L. és Vass B., Hidasi J., Deák Ferenc társaságában felkereste a frissen feltárt ENVICOM—inaktív - víznyelőt (K.sz. 4126-955.06) a víznyomjelzés technikai részleteinek meghatározásához, majd megtekintették a homokkő pikkelyen túl –már a Vízfőhöz tartozó – „Több lyukú időszakos víznyelő”-t (Ksz: 4124-425.03) is.
- Máj. 26.** Barnakő -bg.-ban feltáró munka (Glöckler G., Antal M.)
- Máj. 27.** Barnakő -bg. feltáró munka aggregátor használatával.(Glöckler, Antal, Gál Gy. R.L.)
- Máj. 29.** Az ENVICOM -vny.-be Uraninnal festés szállított vízzel történt bemosással. (Böcker Tivadar, Hidasi J., Deák F., Vönöczky Ágnes, Angelusz Béla, Vass B., az MKCs-től: Gál Gy. Glöckler, Antal, Róth, Rónaki) Felkerestük a Több lyukú – időszakos víznyelőt is. A munkákról és a feltárásról részletesen a terepfüzetben p.42-45. és jelentés is R.L.
- Jún. 21.** A Trió-barlangban (a szegedieknél) a végpontot elzáró kő eltávolítása a továbbvezető 4-5 m hosszban belátható továbbvezető hasadéknál.(Glöckler G., Róth A., Antal M.)
- Júl. 1.** A Fogadás-zsomboly (Ksz: 4125-625.7/3) megbontása. Résztvevők: Gál Gy., Gál B., Gálné Ildikó, Antal M., Róth A. és családja,(neje és Ágnes, Gergő fiai) Antal M, Glöckler G. Rónaki L. (A jelentéshez vázrajz is készült.)
- Júl. 28.** A Barnakő bg.-ban aggregátoros feltáró munka.(Gálék családostól, Glöckler G., Róth A., Ecker Balázs, Antal M., Vass Balázs édesanyjával és R.L..)
- Júl. 28-Aug.5.** Kutatótábor Kovácsszénáján. A „Cintiri” régészeti ásatás előző évi folytatása és terepbejárások során R.L által több kőfülke felfedezése. (Terepfüzet p.50-60) Résztvevők: Szabó Ádám, Terei György, dr Pozsárkó Csaba, Gábor Olivér régészek és Pónya P, Kerekes K, Kléri Zsuzsa, Klampauer J, Kéki A családostól.
- Aug. 24-25.** Szatyor Miklós által vezetett abaligeti denevér táborba látogatott Klampauer J.-el Pónya Péter. Másnap a Mészégető- bg. -ot végigjárták a Pro Naturás Balogh Andrással, majd Fodor István (Pesta) is csatlakozott a P.N.-től és együtt tisztították a Fáni és a Krematórium bejáratait.
- Aug. 26.** A Szabó Pál Zoltán-zsombolynál „a Mecseki barlangkutató csoportok második találkozása”. Megemlékezés a névadó századik születésnapján a meghívott munkatársai jelenlétében, majd feltáró munka. (mellékelt jelenléti ív szerint)
- Szeptember** Alapfokú barlangjárói tanfolyam a szegediek szervezésében, ahol Glöckler G. gyakorlatvezetéseket vállalt. Csoportunkból a tanfolyamra befizetett résztvevők: Antal Márta, Gál Benedek, Halák Miklós, Róth Antal. Az első foglalkozás gyakorlati túra volt az Abaligeti –bg. II-es oldalágban.
- Szept. 8-9.** Az időszakos Mosógépes-víznyelő kibontása. Résztvevők: Gál Gy., Glöckler G, Németh K, Róth A.
- Szept. 15-16.** Mosógépes-víznyelő bontása. Résztvevők: Glöckler G, Gál Gy, Róth A, Németh K.
- Szept. 20.** Budapestre Rónaki L. MKBT választmányi ülésre, majd túra a Szemplőhegyi-bg.-ban.
- Okt. 14.** Terepbejárás adatgyűjtéssel és fotó dokumentálással a Husztóti-völgyben. (Kéki A., Tóth László, R.L.)
- Okt. 17.** A Mosógépes-víznyelő uraninnal történt festése, szállított vízzel. Gál Gy. –a megállapodás szerint-ezentúl a festék levonulásáig naponta megfigyeli és mintázza a Kánya forrást és a közeli víz megjelenéseket.
- Nov. 3.** Gál Gy. és Bence fiával R.L. az aggregátort a Spirálhoz szállította, ahol találkoztunk Németh Kornél kocsijából előkerült Glöckler, Antal, Róth és Halák Miklós tagtársakkal. Kéki Anti is megérkezett. Később Vass Béla is odaért a Száraztó környéki túrájáról. Glöckler által beszerzett 4 erű 120 m páncél kábelt beépítették rögzítve a régi bányakábelhez, mely hibájának kimérését Rónaki végezte. A kommunikáció -ellentétben a katonai telefonokkal- most az újonnan Szarka Rudi által épített kis hangos telefonnal kitűnően szuperált. A bányakábel zárlatát szerencsére nem a feltételezett kőhullás miatti kábel belső sérülés okozta, csak a dugaljnál volt a hiba. Ennek végződése a Bejövő szifonnál van, míg az új kábelt a szifonon Glöckler átvitte. Ez után a szivattyúzást kiváltó újítását a 18 m hosszú tömlővel kb. 10 m szintkülömbiséggel a szivornyát beindította.
- Nov. 4,** Kéki Rónakit kiszállította reggel. A többiek a kulcsos házban töltötték az éjszakát. A fűrő géppel leszállók első munkája a leürült szifon mögött a lejtőn korábban deponált, de a víz áramtól lesodort sóderes zsákok rendezése, majd a repesztéshez a szűkületnél lyukakat fúrtak. (ld. terepfüzet p.73.)
- Rónaki Pónyával az erdei keresztig bejárt terepen a Büdöskúti-kis-zsombolyt (Ksz: 4124-425.04) a jövő évre feltételesen bontásra jelölték.
- Nov.9.-10-11.** Tanfolyami túra a Bükkben (Létrástető, István-Lápai-Bg., Létrási-vizes-bg.) Glöckler G. Antal M., Gál Gy., Gál B., Halák M, Róth A.
- Nov. 9-10-11.** Esztergomban az MKBT Barlangkutatók Szakmai Találkozásán Rónaki előadása néhai dr. Szabó P.Z. szerepéről a dunántúli karsztkutatásban és a barlangokban található emlékeiről. Az előadásokat követő Sátorkő-pusztai-barlang bejárására került sor.
- Nov. 9-10-11.** A szegediek szervezésében indított barlangjáró tanfolyam bükki kirándulásán (Istvánlápá, Létrás) tőlünk résztvettek: Gál Gy., Glöckler G., Roth A., Gál B., Antal M., Mihovics Zoltánné (Gabi)
- Dec. 8-9.** Pónya P. szervezésében az új kábel végeit szerelvényezték és az Előd-teremben 12 V-os világításhoz armatúrákat szereltek. Résztvevők: Pónya, Tóth L, Nemes B., Balogh András, a felszínen Kéki, Klampauer, Szatyor Miklós. Éjszakázás sátor nélküli bivakolás –15 foknál.
- Dec. 8.** A Barnakő-bg.-ban munkatúrát vezetett Glöckler G. vödörözésre. A további jelenlevők: Róth A, Vass Balázs, Vass Levente, Antal Márta és Kiskunhalasról Balázs Krisztina.

Dec. 26. Rónaki terepbejárás az MKCs-be újonnan belépett „3 barlangi kalóz” (Balázs László, Szederkényi Nándor, Becze László) korábbi munkahelyeinek bejárása a friss hóban Balázssal. Ezek: Körtvélyes-II-zsomboly (4124-625.03), Huzatos-zs (4124-620.12), Szarazkúti-régi-nyelő (4124-520.26), Jelentéseket mindketten készítették.

Feltárások

Spirál-víznyelő-barlangja A patakos Vereckei-folyosó szifonos végpontján nem sikerült továbbjutni a munkahelyi nehézségek miatt. A „Bejövő”, vagy „első”-szifon mögötti járat szűkületeinek bővítése repesztésekkel történt. A második szifon peremének vésésével az állandó vízszintet csak néhány cm-el sikerült csökkenteni. A lejtős, meredek járat „sóderrel” nagyrészt kitöltött szelvényének kiásása és zsákokban történt deponálása jelentős időt emésztett föl. Az alsó üregbe jutva újabb 8 m barlang tér feltárása történt meg.

Barnakő-barlang A szövevényes járat rendszerének eltömődött részeiből kiszállított anyaggal egyre újabb üregrészek tárulnak fel. A szűkületek járhatóvá tételéhez a vésés mellett repesztésekkel is dolgoztunk. Az újabb járhatóvá tett barlang járat 11 m-el növekedett.

ENVICOM inaktív-víznyelő A felszínig feltöltődött hajdani nyelő kiásása a dolina alján feltárta a mészkő sziklák között mélybe vezető régi vízjáratot, melynek bontásával az üreg mészkőben 6,5 m mélységig járhatóvá vált. Dolomit is előfordult a kitermelt kövek között. Egy kisméretű állócseppköre lettek 6 m mélységben. A függőlegesbe fordult eltömődött járat laza kövei között huzat észlelhető. Az eddigi feltáráról Glöckler G. rajz vázlatot készített. Az elvégzett víznyomjelzés e területnek a Tettye-forrással való kapcsolatát bizonyította.

Több lyukú-időszakos-víznyelő elnyúló alakú dolinájában a K-i depresszió három nyílását kutattuk melyek a barlang méret ismerveit kielégítik. Az általunk 2. számmal jelölt lyuk függőleges 4. méterében talált száibanálló dolomit sziklák mögött 2-3 köbméter térfogatú üregbe jutva kb. 8 m mélységben a mészkő és dolomit sziklák között szűk, huzatos rés vezet tovább a mélybe.

Ettől ÉK-re 5 m-re az erdei útról levezető árok végén nyíló 3. számmal jelölt lyuk kitágításával 2 m mélységben száibanálló dolomitban tovább 4 méter mélységig lehetett lejutni az összeszűkülő nyelőben.

A 4. sz. lyuk az előbbiektől É-ra van. Szűk bejárati nyílását részben elfedő erdei talajt gyökerek tartják. Az É-i irányban dolomit kőzetben lejtősen folytatódó enyhén huzatos nyelő járatban 6 m mélységig sikerült lejutni.

A K-i depresszió É-i lejtőjén 1. számmal jelölt nyílásba csak 1 m mélységig lehetett becsúszni, így ez nem számít barlang feltárásnak, viszont a három feltárt lyuk összesen 18 fm újabb barlangnak számít.

Fogadás-zsomboly a Mátéfi testvérek által 1986-ban feltárt barlang azóta a kis dolina alján felgyűlt talaj bemosás által elzáródott. Néhány óras vödöröző munkával eltávolított föld alatt kiemelt kövek között sikerült megnyitni a zsombolyt. A rendkívül omlásveszélyes 25 m mély aknabarlang alján huzatot észleltünk. Róth Antal rajzvázlatot készített a további feltárára tervezett barlangról. Itt 1,5 fm új feltárást könyveltünk el.

Mosógépes-időszakos-víznyelő –ből több köbméter anyag (erdei földes agyag és mészkő) kibontásával sikerült a száibanálló mészkőben 6 fm barlangot feltárni, melynek alján tovább vezető vízjáratba juttatott festékekkel a Kánya-forráshoz tartozását bizonyítottuk.

Körtvélyes II. sz.- zsomboly 1980-ban térképezett szűk bejárati szelvényét a „három barlangi kalóz” (Balázs László, Besze László, Szederkényi Nándor) -Balázs L. munka jelentése szerint (XII.17.)- februárban kezdték bontani, ami akkor „majdnem színültig fel volt töltödvé.”...”négy méter agyagdugó eltávolítása után egy kb.egy tonnás kötömb állta az utunkat, de mellette már volt egy húsz centiméteres mélybe vezető rés, melyből erős felfelé tartó légáramlat volt.” A csatolt vázrajz szerint a 8 m mélységben lévő kb. 5 m hosszan járható D-i oldal üregbe (hasadék) is bejutottak. Itt 4 fm új feltárást kell beszámítani.

Huzatos-zsomboly 20 fm új feltárása is a kalózok érdeme. A januári havas terepbejárásnál figyelt fel Balázs L. a néhány centis kiolvadásra. Több alkalommal dolgoztak, míg sikerült elérni a 20 m-es mélységet, ahol a gömb alakú üregből átjárókat találtak egy bejárható és egy szűk mellék aknába.

Szarazkúti-régi-víznyelő-nél kb.25 m-es mélységig jutottak a felszínen teljesen zárt nyelő kibontásával a „kalózok”.

Balázs László még múlt év végén figyelt föl a friss rogyásra, amit októberben kezdtek bontani, majd több alkalommal folytatott munka eredményesnek bizonyult, jóllehet eddig csak a karcsúbbak csodálhatják meg – leírása szerint- a fél méteres álló és függő cseppköveket, a késpenge szerű karrosodást és a papír vékony cseppkő lemezeket..

A Husztóti-völgyben fel térképezett kőfülkék az előző évben kezdett, de még továbbra is folyamatban lévő munka előzetesnek értékelhető része. Ennek során fotó dokumentációt is készítettünk Kéki Antal kutatásvezető és Tóth László tagtársunk segítségével. A kataszterezett karszt objektumok eme alakzata nem mérhető olyan egzakt módon, mint a barlang feltárás folyómétere. Itt ezek részletes leírásától is eltekintek, csupán azok egymás utáni elhelyezkedését, neveit és a felfedezés különböző időpontjai szerint adott –nem folyamatos sorrendben lévő- kataszteri számait jelöljük.

A Husztóti-völgy 174.9 m absz. magasságában K-ről betorkoló *Kőfülkék-völgye* (önkéntes névadás) számos jellegzetes geológiai értéket képviselő karszt alakzatot „rejt”, mivel megközelítése nem egyszerű erdei séta. Az adott völgy torkolatától az oldalvölgyben 180 m távolságban kb. 25 m-el magasabbról a Ny-i irányú és vonalban haladva az alábbi objektumokat ismerhetjük meg.

Mederbeni **Sziklaeresz** 1 m magas, szélessége 3.2 m, szintesen a max. mélysége 1,2 m. (1x3,2x1,2) Ksz:4129-34/b

Mederben **Kis-kőfülke** 1,5 x 8 x 2 m. Ksz:4129-34/a

A mederben és az É-i partfal alá benyúló **Nagy-kőfülke** 2x7,5x3 m Ksz:4129-34

Célszerűen kötéllel járható kis szakadék alatt a **Repkényes-kőfülke** 1,8 x 6 x 1,6 m. Ksz:4129-35

A 4 m mély szakadék alatt a szurdok völgy oldalában **Északi-kőfülke** 2 x 1 x 6 m. Ksz:4129-36

Az Északi-kőfülkével szemben betorkoló meredek mellékvölgy vízmosásában a végződési szakadéktól D-re alig 40 m-re találjuk a mederben azt a méteres vízesést alkotó **Kis-párkány**-t ami fölött a meder sziklái örvényoldásos formákat mutatnak. A párkány alatti kiüregelődés legfeljebb 1 m kb. 4 m szélességben. Ksz:4129-38/a

Előzőtől É-ra 8 méterre a Ny-i part leszakadt oldalában a medertől 7 m-el magasabban **Nagy-szikla-párkány** látható a kipreparálódott falon a kb. 4 m széles és másfél méterre mélyült üreg fölött Ksz:4129-38

Az oldal vízmosás végén lévő szakadék előtt kis kb. 1,5 m-es lépcső után a torkolatától 10 m-re a meder teljes kb. 5 m szélességét átfogó 4 m-es lépcsőt alkotó **Karélyos-eresz** alatti kis mértékű üregelődés van. Ksz:4129-37

Tovább haladva a kőfülkék völgyében a nagy szakadéktól Ny-ra mintegy 30 m-re D-i meredek partoldal alján a meder felett 2 m-el egy lapos **Fülkéske** 0,6 x 2,3 x 1 m-es méretével réteglap mentén kipreparálódott alakzat. Ezzel csaknem szemben a meredek É-i oldalon kb.20 m magasan mintegy 15 m hosszan „világít” a fehér sziklasor, melynek kiálló részei 5 m-es függőleges sávban odvas üregekkel tagoltak. A tavalyi felvételkor a csúszós meredély miatt nem vizsgált, de kataszteri számot kapott **Megizzasztó-kőfülke**. (Kéki vázlatot is készített az objektumról) Mérete: 1 x 3,5 x 2 m.

A sziklás mederben haladva a torkolat előtt 50 m-el mederalji szivárgó nedvesíti a vízmosás immár enyhe esésű árkat.

A „Kőfülkék-völgyétől” a Husztóti-völgyön lejjebb az első Ny-i völgyecske torkolatánál fehér sziklafal aljában az É-i oldalon réteglap mentén kialakult vízhangos **Szűk-keskeny-üreg** van. Ksz: 4129-40/a

Itt a völgyecske torkolatában 4 m magasan a **Fülkéske-szerű-üreg** méretei: 0,4 x 2 x 2 m Ksz:4129-40/b

Közvetlen az előző felett másfél méterrel a D-i oldalon a meder felett 1 m-el **barlang-rés** nyílik ami 0,4 x 2 x 2,5 m méretű. A réteglap mentén képződött üreg beljebb még 0,6 m magasságig bővül. Ksz:4129-40

A következő völgy torkolat a Husztóti-völgy K-i oldalában a 10000-es EOVS térképen téves forrásjelnél egy vízesés lépcső teljes meder szélességet (közel 20 m) átfogó karélyos **Két részes-kőeresz**-e csodálható természeti látványosságként. A másfél méter mélységű 2 métert meghaladó magasságú üregek előtt a fehér sziklákról borostyán függöny zöld zuhatagként díszlik. Az É-i oldalon csak 5-6 méter hosszan, míg a meder vonaltól D-re 10 métert meghaladó hosszban,- mintegy kőfülkében - sétálhatunk a párkány alatt. Ksz:4129-41

E fejezet összegzéseként megállapíthatjuk, hogy összesen 100 fm barlang feltárás mellett az év során még 14 karsztos alakzatot írtunk le –itt csak vázlatos kivonatolással.

Az új barlang feltárás összesített folyóméter eredménye ez évben -- a kőfülkéket nem számítva-- 100 fm.

TOVÁBBKÉPZÉS – PUBLIKÁLÁS – EGYEBEK

Miután az eseménynaptárban néhány barlang bejárással is összefüggő eseményt felsoroltunk, itt szükség szerint csupán némi kiegészítéssel élünk.

Az MKBT egyik hajdani társelnöke dr. Szabó Pál Zoltán születése 100. évfordulójára emlékezve munkatúrát szerveztünk a róla elnevezett mecseki zombolyhoz, egyúttal a Mecseki Barlangkutatók második találkozására is sor került, ahol a szervező csop. vezetőn kívül előadást tartott Vass Béla és dr. Lovász György professzor, „Pali bácsi” intézeti volt munkatársa. A barlangkutatókon kívül a meghívott és megjelent vendégek egyrészt az általa alapított Dunántúli Tudományos Intézet volt munkatársai, másrészt a műszaki életből egykori barátai voltak. A találkozót hagyományosan gasztronómiai programmal is színesítettük, amihez a Mecseki Erdészeti Rt. Árpádtetői Erdészet igazgatójától –Papp Kálmántól- kaptunk asztalokat és padokat. Erről az összejöveteletről beszámoló jelent meg az országos programfüzetünkben az MKBT tájékoztató Nov.-Dec. szám p.14-15. A megelőző számban (Szept-Okt. p.2-3.) Rónaki L. ismertette a barlangos társadalommal ez évforduló révén a nagy nemzetközi elismerést kivívott karsztkutató földrajztudós e szakterületen végzett tevékenységét és barlangos vonatkozású emlékeit, mint a nevét viselő zomboly leírását és a Cserszegtomaji-kút-barlangban csoportunk által 1981-ben elhelyezett emléktábla kivitelezését a róla elnevezett teremben. Mindezek után a Pécsi Tudományegyetemen dec. 4.-én rendezett emlékülésen kilenc előadó –köztük R.L.- ismertette különböző szempontok szerint Szabó P.Z. életútját és munkásságát.(Ld. a mellékelt meghívót, mely programban elhangzott előadásokat egy emlék könyvben kívánják közreadni. A barlangos előadás anyagát is mellékeljük.)

Az előző évi jelentésünkben ismertettük a komlói múzeumi évkönyvbe leszerkesztett kovácsszénájai komplex kutatásunkról írt tanulmányok elkészítésének tényét. Azóta ez megjelent a Folia Comloensis, Tom.10. (2001) számában p.5-117. a 12 szerző munkájaként, melynek tartalomjegyzékét mellékletként csatoljuk.

Hasonló tudományos jellegű komplex barlangkutatási anyag a Déldunántúli térségben –de tudomásunk szerint – még Magyarországon sem készült, melynek megszervezése és kivitelezése a MKCs tevékenységét dicséri. Ebben Rónaki L. dolgozata is megtalálható. (Ld. a mellékelt tartalomjegyzék másolatát.)

A Beremend Nagyközség Önkormányzata által kiadott 2001-ben megjelent „Természeti értékek Beremenden és környékén” c. könyvben öt szerző tanulmánya –köztük R.L.: A beremendi barlangok p.53-80.-, mely a szerző 2000-ben megjelent „A Villányi-hegység és a Beremendi-rög barlangjai” c. 120 oldal terjedelmű könyvben közreadottak kiegészítése. (Ld. a mellékelt borító és tartalomjegyzék másolatot.)

Gál Benedek középiskolai pályázatra benyújtott nyertes dolgozatát a „Barnakő-barlang. A barlangfelmérés és a térképezés elmélete, valamint gyakorlata egy kelet-mecseki barlang példáján” címmel írta meg. A 19 oldalas anyag 19 ábrát, 6 térképet és 30 színes fénykép mellékletet tartalmaz. (Ld. mellékelt kivonat és az emléklapok másolata.)

A Baranya megyei Önkormányzat által újonnan indított Közéleti és Társasági Magazin „Baranyai Online”, címmel megjelent. Ennek oldalain a főszerkesztő Bence János tollából olvasható írás a „Csodaszép barlangok Baranyában” tíz színes fotóval, mely fényképek készítői tagtársaink: Kéki Antal és Gál György. (Ld. mellékelt másolat.)

A napilapokban megjelent néhány cikk másolatát is mellékeljük, köztük a Trió-nyelőben történt baleset leírását. Ezzel kapcsolatban mellékeljük a csoport munkákhoz közreadott Magyar Barlangi Mentőszolgálat riasztási tájékoztatóját 1996-ból. Ebből kiindulva még az évben az egyes csoportokkal történt megbeszélések során kezdeményeztük a helyi segítő (mentő) szolgálat megszervezését, melynek megtárgyalása különösebb eredmény nélkül végül a MKBT Déldunántúli Területi Szervezetében zajlott. (Ezt tanúsítja az 1996 nov.30.-án 24 fő jelenlétében tartott ülés jegyzőkönyve is.) Megvalósulásához –úgy tűnik- a fenti sajnálatos baleset adott nyomatókat. Eszerint más csoportok révén a szervezkedés újra indult. Ebbe kapcsolódott be aktívan részünkről Kéki Antal kutatásvezetőnk is.

Tanulmány utak során történt barlang bejárásokról adtunk egy-egy rövid hírt az eseménynaptárban. Ugyanitt találunk bejegyzést arról, hogy a szegedi csoport szervezésében barlangjáró tanfolyam indult, melyben csoportunkból 5 fő vesz részt.

Kéki A. nem adott le jelentést a Pro Natura csoporttal Törökországban lezajlott szakmai kirándulásokról, így az nem szerepel az esemény naptárunkban.

Ugyan így Gál Gy és G.Bence külföldi hegymászó túráit sem regisztráltuk.

Barlangi hangos telefon-pár megépítésére került sor, aminek leírását és kapcsolási rajzát mások számára mellékletünkben tesszük hozzáférhetővé. Itt említjük meg, hogy az MKBT titkárának –Börcsök Péternek- megépítésre átadtunk egy hosszúhullámú helymeghatározó adó amerikai szaklapban megjelent fordítását, hogy azzal - szükség szerint bármely kutató csoport számára- egy-egy barlang üreg felett a felszínen annak helye kijelölhető legyen. (Megvalósításáról még nem kaptunk értesítést.)

Már említésre került a korábbiakban is a csoport vonzódása a kulináris élvezetekhez és erre utaltunk a barlangkutatók találkozásán elfogyasztott bográcsos ebédünkre épp úgy, mint az évenként hagyományosan megrendezett kovácsszénájai táborozásunk során végzett gasztronómiai tevékenységünkre. Meggyőződésünk ugyanis, hogy egy önszerveződésű csapat összetartozását a közös élmények erősítik igazán. Ennek egyik szelete kétség kívül az idén is hangulatos tábortűz mellett a táborzárás során elfogyasztott ízletes étel. Ennek megörökítésére mellékeljük a jól bevált nagy létszámra készíthető „Pápai-féle pörkölt” receptjét.

Sajnálatos módon tovább már nem hallgathatjuk el a Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztályát alkotó két csoport (SzKBE - MKCs) között évek óta minket hátrányosan érintő igazságtalan elosztású pályázati támogatásról. Eddig 1997 óta 460,000 forinttal kevesebb támogatást kaptunk, de a nyilvánvalóan igazságtalan pénzelosztás miatt a jó viszony fenntartása és a köszönetet érdemlő VERTIKOR adomány-ból történő részesedés pusztán ténye miatt óvással, vagy rosszallásunk kifejezésével az előző években nem éltünk. A vérszemet kapó, telhetetlen, etikai érzékkel a jelek szerint nem bíró személy –a szegedi csoport egyik vezetője- került baráti körben „megválasztva” az osztály vezetőjévé és e minőségében –az összeférhetlenség dacára- a bíráló bizottság tagjaként saját érdeküknek megfelelően a 2001-es évi támogatási pénz hatod részét adták csoportunknak. Ezáltal betelt a pohár és óvást nyújtottunk be a ME elnökének, melyet itt maradandó okulás-ként csatoltunk mellékeljük. (A fejleményekről természetesen csak a jövő évi jelentésünkben tudunk beszámolni.)

Amint az „Eseménynaptár”-ból egyértelműen kiderül, a két csoport együttműködése még ez évben is nagyon jó volt, de ez utóbbi eset nehezen oldható ellentét kezdetét vetíti előre. Ezt még fokozza a harminc éve végzett eredményes kutató munkánk esetleges elorzása, aminek jeleit már visszajelzésekből észleljük.

A mellékletként csatolt óvás-ból kimaradt a problémák összegzése. Ez szerintünk:

• Téves szemlélet, miszerint a Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztálya külön csoport. (Ezzel szemben az osztályt csak a vezetője által koordinált csoportok alkotják.) A három (!) még csak nem is egyenlő részre osztott támogatási pénzből két részt 4 éven át vitán felül a szegedi csoport használt föl! (Ez már csak azért is így történt, mivel az „Osztály” nem rendelkezik –és 1997-től nem is rendelkezett legálisan- az említett csoportok tagságán túl más személyekkel.) Ez is igazolja álláspontunk helyességét, hogy e tévesen konstruált szemlélet sürgősen megváltoztatásra szorul. Ennek hiányában óhatatlanul a szegediek „jogosan” továbbra is szemérmetlenül kisajátítják a ME Barlangkutató Osztályát.

• Az elosztás első évében még a BIH.Barlangkutató Csoport névváltoztatással mint egyetlen alapító csoport alkotta a ME.Barlangkutató Osztály-át, azonban a csoport feloszlott, vezetője pedig –Vass Béla az osztály első elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke- a szegedi csoport támogató (tag-?) -jaként szerepelt. Később helyette elnökké választott Kis Péter a VERTIKOR igazgatója is lemondott, de az általa nyújtott támogatás elosztása a leírt szabályzat szerint az egyesülethez tartozó „mecseki barlangkutató csoportoknak” meghatározott személyek –így köztük a MEBO elnöke (értelem szerűen Kis Péter)- által történik. Miután az újabban megválasztott osztály elnök személye azonos lett az egyik érdekelt csoport vezetőjével, már csak az összeférhetetlenség miatt is meg kellett volna változtatni a bíráló bizottság összetételére vonatkozó szabályzatot. Nem is szólva a bíráló bizottságba delegált ötödik személyről, aki a szabályzat szerint „olyan egyén, aki ma már nem, de korábban foglalkozott a Baranya megyei barlangok kutatásával”. Na ki is ez a személy? Hát bizony korábban a BIH csoport egyik tagja, majd legutóbb egy –a barlangkutatásban soha nem tevékenykedett- de az elnök által kijelölt személy.

- Mint minden pénz elosztás ez sem nélkülözheti az indoklást, amit magasabb csoport teljesítménnyel semmiképpen nem lehet magyarázni. A gyakorlatot töltő egyetemisták természetesen nagy számot adó létszáma bármily dicséretes, mégsem indokolja bármely csoporttal szemben a teljesítmény mellőzésével megítélt előnyt.

Végezetül mellékeljük a MKBT-nek E-mailen közlésre megküldött –a barlangkutatók számára—újévi jókívánságnak szánt verset, sajnos ez műszaki okból kimaradt a Tájékoztató első számából.

A 2001-ben tevékenykedők név szerint szerepelnek az esemény naptárban. A MKCs tagok száma ezek között 24 volt. A 10-28 munkanap között 10 fő neve szerepel. Ezek a gyakoriság sorrendjében: Rónaki László, Glöckler Gábor, Gál György, Róth Antal, Antal Márta, Gál Benedek, Németh Kornél, Pónya Péter, Kerekes Katalin, Gábor Olivér.

Egyéb kutató csoportoktól 12 fő, valamint 11 magán személy vett részt a munkánkban.

MELLÉKLETEK

1. sz. Jegyzőkönyv a csoport évkezdő megbeszéléséről (1 oldal)
2. sz. A Szabó Pál Zoltán-zsombolynál rendezett megemlékezés jelenléti íve.(1 old.)
3. sz. Szabó.P.Z. Emlékkülés meghívója (1 old.)
4. sz. Rónaki L. előadása a pécsi emlékülésen (3 old.)
5. sz. A Komlói Közlemények első oldalainak másolata (2 old.)
6. sz. Gál Benedek „A Barnakő-barlang” c. dolgozatának tartalomjegyzéke és az emlék lapok. (3. old.)
7. sz. A „ Természeti értékek Beremenden és környékén „ c. könyv címlapja és tartalom jegyzéke.(2 old.)
8. sz. A „Baranyanet Online” –ből egy cikk (2 old.)
 9. sz. Újságcikkek (2 old.)
 10. sz. A Barlangi Mentőszolgálat tájékoztatója 1996-ból (1 old.)
11. sz. Hangos telefon a barlangkutatáshoz (2 old.)
12. sz. A „Pápai pörkölt” receptje (1 old.)
13. sz. A ME.elnökének megküldött „Óvás” (2 old.)
14. sz. A ME. január 3.-i választmányi ülésére benyújtott 2002 évi munkaterv és költségvetés (2 old.)
- 15.sz. A barlangászok verse (1 oldal.)

A. G. mell.

JEGYZŐKÖNYV
a MKCs évkezdő megbeszéléséről

2001 január 13 (9,00-12,30 óra)
A Tóth és tsa. KFT tárgyalójában (Kéki m h.-e) Pécs Anna u.9

Jelenlevők:

Kéki Antal, Glöckler Gábor, Gál György, Gál Benedek, Róth Antal, Rónaki László.

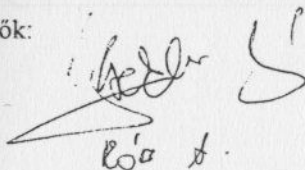
Kimentésüket kérték: Gábor Olivér, Kerekes Kata, Pónya Péter, Séder Attila, Tóth László, Antal Márta.

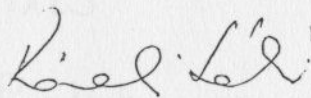
Napirend szerinti megbeszéltek témák és határozatok.

1. Beszámoló az elmúlt évről.
2. Kutatási engedélykérelem összeállításához javaslatok. – Spirál vny.bg. tovább kutatása a bejövő (első) szifon mögött. A bg. felmérése fix pontokkal ellátott poligon mentén. Kéki közli, hogy a DDNP-től utóbbira felkérést kapott és Szatyor Miklóssal közösen elvállalták a megbízásos munka határidős kivitelezését.
3. Pénzügyek megtárgyalása. A pályázati pénzek felhasználásáról a csoportvezető határidőre számlákkal a Mecsek Egyesületnek elszámolt, illetve a ME évről vezetői ülésén beszámolt.
4. Csoportvezető helyettes választás. A csoportvezető kora és egészségi állapota nem veszélyeztetheti a 30. működési évébe lépő általa alapított csoport zökkenő mentes munkáját, ezért javaslatba hozta helyettesének Gál Györgyöt. Ez ellen és a javasolt személy ellen nem volt ellenvetés. Így a Csoportvezető helyettesét megválasztottnak nyilvánítottuk, aki a megbízást megköszönve elvállalta.
5. Évi kutatótáborok. Csak a szokásos kovácsszénájai tábor ismétléséről és időpontjának feltételesen jún.30. (szombat) –i kitűzéséről történt határozat, amit a korábbiak szervezője Kéki Antal intéz. Itt figyelembe kívánjuk venni az Országos NKBT találkozó később megismerendő időpontját, mely miatt esetleg –ha szükséges- más kezdést tűzünk ki. Az egyéb kutatótáborok megszervezése később igény szerint történik.
6. A csop.vez. által összeállítandó évi jelentésbe szánt anyagokra javaslatok. Az elhangzott beszámoló a kutatóvezetők által beadott kutatási jelentésekre épült, ami az évi jelentés alapját képezi. Mellékleteknek csatoljuk: Cintiri régészeti kutatás jelentése, Glöckler G. kutatásvezetői tanfolyamra készített és a barlangkutatók szakmai találkozásán előadott vizsgadolgozata, Gál B. iskolai nyertes pályázatának egyes fejezetei kihagyásával rövidített változata, a PHARE pályázat kiadványa. Kéki A. nem kívánja csatolni vizsgadolgozatát.
7. A legközelebbi kutatás helye, ideje. Barnakő-bg. febr. 17-18. Hilti miatt a szegediekkel időzítést egyeztetni kell. Márciusban a Spirál zárlatos energiavezetékének javítása szükséges Pónya Peti segítségével egyeztetett időpontban a bűdöskúti-kulcsosházban történő elhelyezéssel.
8. A Spirálba történő nem barlangkutató érdeklődők kalauzolásának kérdése. A balesetveszély és a tanfolyamon tanultak miatt (KVM. álláspont!) tilos.
9. Kéki A. által javasolt rögzítendő téma. Előadja, hogy ő a Spirál, míg Glöckler G. a Barnakő és a Tomika-zs. kutatásának kizárólagos irányítóiként működne elképzeléseik érvényre juttatásával. Ezzel a jelenlevők így nem értettek egyet. Leszögeztük, hogy elsőrendű érdek a területen folyó barlangkutatás hatékony művelése oly módon, hogy a két kutatásvezető a helyzetnek megfelelően bárhol mint vezető és helyettes működhet egyazon kutatás során. Senkinek nem lehet felségterülete, mely a kutatás lehetséges irányát privilegizálva megszabhatná. Ebben a helyzetben –de egyébként is- megegyezési alapon az éppen kutatásvezetői poszton levő (mert pl. ő szervezte azt az aktuális kutatást) utasításait a helyettesnek is be kell tartani, figyelemmel a felelősségteljes együttműködésre. Természetesen bármelyik kutatásvezető valamennyi kutatásra engedélyezett helyen szervezhet munkát, melybe más csoportok kutatóit is bevonhatja.

Kelt mf. Csoportvezető (egyben a jk. Vezetője): Rónaki L.

Hitelesítők:

Rónaki L.

Kéki A.

Dr. Szabó Pál Zoltán 100. születésnapján a zombolynál
megjelentek /2001 aug. 26./

OLVASHATÓ ALÁÍRÁS	Csoport, szervezet képviselőjében
1 Zömari László	MKCS
2 Dr. Crippa József	Reg. Kut. Int
3 J. Szinetár Judit	- " -
4 Pintér Zoltán	DD KÖTE
5 Gál Zsuzsanna	MTA RUK
6 Gál György	MKCS
7 Dr. Deák Péter	- " -
8 Skanál István	ny. megalapítói poszt.
9 Kócskó Ferenc	MG52 DdTH - MKCS
10 Kócskó László	Tubes Képző
11 Kócskó Péter (KATE AGNES)	Pécsi Tűzoltóklub
12 Tóth László	MKCS
13 Non Péter	P.V. (Pécsi Városi)
14 Lovász Ferenc	P.T.F.
15 Balogh András	PRO NATURA
16 Klumpauer József (vasutas)	MKCS
17 Pólya Péter	MKCS
18 Kék Antal	MKCS
19 Fodor István	Pro Natura
20 Gera László	MKCS
21 Tóth András	Pro Natura

Meghívó

Szabó Pál Zoltán Emlékülés

2001. december 4.
9.00 óra

PTE Prinz Gyula terem Ifjúság u. 6.

Rendezők

Pécsi Tudományegyetem
Természettudományi Kar
Földrajzi Intézet

Magyar Tudományos Akadémia
Regionális Kutatások Központja
Dunántúli Tudományos Intézete

Program

Megnyitó
Prof Dr Tóth József

Szabó Pál Zoltán életútja
Prof Dr Marosi Sándor

Szabó Pál Zoltán társadalomföldrajzi kutatásai
Dr Hajdu Zoltán

Szabó Pál Zoltán karsztmorfológiai kutatási
Prof Dr Jakucs László

Szabó Pál Zoltán karszthidrológiai kutatásai
Vass Béla

Szabó Pál Zoltán szerepe a DK-i Dunántúli
barlangkutatásban
Rónaki László

Szabó Pál Zoltán geomorfológiai kutatás
eredményei
Prof Dr Lovász György

Szabó Pál Zoltán kutatásainak társadalmi jelentősége
Prof Dr Pálné Kovács Ilona

Szabó Pál Zoltán Tudományos közéleti tevékenysége
Prof Dr Fodor István

Tanterem elnevezés Szabó Pál Zoltánról

Kiállítás Szabó Pál Zoltán tudományos publikációiból

15.00 h. koszorúzás a sírnál
Prof Dr T. Mérey Klára

Rónaki László: (A Pécsi Tudomány Egyetemen 2001 dec. 4.-én tartott előadás)

Kedves jelenlevők: elnök úr, hölgyeim és uraim!

Mint tudjuk

Száz éve született Szabó Pál Zoltán

Ez alkalommal

Szabó Pál Zoltán szerepe a Dél-kelet dunántúli barlangkutatásban
adott tárgykörben kívánom bemutatni munkásságát és emlékeit.

2001. augusztus 26.-án –születésnapján- emlékeztünk legelső esetben a Mecseki Karsztkutató Csoport (MKCs) szervezésében a róla elnevezett zombolynál, hozzá méltó természeti környezetben a volt munkatársai, helyi tisztelői és a mecseki barlangkutató csoportok fiatal képviselői jelenlétében a nemzetközileg ismert karsztkutató földrajz tudósra, aki a mecseki barlangkutatás múlt századi felélesztésében iránymutató szerepet vállalt.

Sűrűn megfordultam a Dunántúli Tudományos Intézetben (DTI) a 60-as években, ahol annak igazgatója közvetlen modorával magával ragadott, mikor érdeklődéseimre segítően megosztotta velem ismereteit. Munkahelyemen a Mecseki Ércbányászati Vállalatnál (MÉV) a földalatti vizek vizsgálatával foglalkoztam és így kerültem kapcsolatba a karszttal és a barlangkutatással. Mint kezdő karsztkutató, az Intézet gazdag könyvtárában otthonra lelve sok időt tölthettem a szakma rejtelseinek megismerésével. Itt találkoztam az 56-ban külföldre távozott Kevi László intézeti geológus kéziratok munkáival. Ő szervezte meg 1954 áprilisában azt az öt fővel induló „Pécsi Barlangkutató Csoport”-ot, melynek egyik tagja –a később Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal (BIH) barlangkutató csoportját megalakító- Vass Béla MÁV mérnök volt. Ezzel a már korábban működő Tátray Péter vezette Bástya SK. Természetjáró Szakosztálya Barlangkutató Csoport mellett a Mecsekben második kutató gárda kezdte meg a munkát, mint a DTI. Karszt- és Barlangkutató Csoportja. A Magyar Hidrológiai Társaságon belül újonnan megalakított Központi Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottság miskolci előadó ülésén 1955 augusztusában Kevi beszámolt „a pécsi zombolykutatók” munkájáról. Erről és kutatási tevékenységeikről több számban olvashatunk tudósítást a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat (MKBT) egyik 1956 januárban indított periodikájában a „Karszt- és Barlangkutatói Tájékoztató”-ban épp úgy, mint Szabó P.Z. szakelőadásairól és nyomtatásban közreadott publikációiról.

Jóllehet az Intézet igazgatója nem volt gyakorlati barlangjáró - talán a szűk keresztmetszetek leküzdési nehézségei miatt -, de ezt a kutatói tevékenységet felkarolta.

Pali bácsi –így szólítottuk-- a mecseki karszt tervezett monográfiájához gyűjtötte az anyagot. Ennek jelentős mozaikja az a kataszterező munka volt, ami az éppen új szaklapként indított „Karszt- és Barlangkutató” 1961. I. félévi számában „A Mecsek és a Villányi-hegység barlangjai” címmel a téma első átfogó publikációját képezte. Ebben az időben még nem volt nyomtatásban megjelent barlangkataszter Magyarország egyetlen területéről sem, jóllehet Kadič Ottokár 1952-ben elkészített kéziratában „A Kárpáti medence barlangjai”-ban a Mecsek- és Villányi hegységből 12 objektum leírását találjuk, melyekből 8 bizonyult barlangnak. Dr. Szabó P.Z. idézett munkájában viszont már 35 barlang számbavétele történt meg. Mind ezeket megelőzően a Dunántúli Tudományos Gyűjtemény 1947-es I. kötetében a „Barlangkutatás a Mecsek hegységben” címmel dr. Szabó Pál Zoltán az intézet alapító igazgatója beszámolt e munkaterületen indult tevékenységről.

Az 1954 évi szakvéleménye nyomán a következő évben a Beremendi-Ördöglyuk feltáró munkája zajlott a karsztvíz hasznosítás érdekében. (ld. Rónaki L.: A Villányi-hegység és a Beremendi-rög barlangjai 2000. p.69.) Nevét keresve későbbi tevékenységeivel kapcsolatban kiemelhetjük egy helyi jelentős rendezvény bonyolításában vállalt szerepének bemutatását. Az MKBT, illetve a Barlangkutató Bizottság periodikájában a „Karszt és Barlang”-ban visszalapozva az 1964. II. félévi számban (p.73-74.) Schönviszky László írásában olvashatunk az MKBT és a BIH Barlangkutató Csoport rendezésében Abaligetén tartott „Barlangnap”-ról. E cikk illusztrációjaként megjelent felvételemnek címe a kép aláírás szerint „Dr. Szabó Pál Zoltán társelnök megnyitja az 1964 évi Barlangnapot” Az elhangzott előadások ismertetését követően –mint írja- „Az ankét dr. Szabó Pál Zoltán társelnökünk szavaival zárult...”

Még ebben az évben munkájának elismerésére az MKBT kitüntette a Kadič Ottokár éremmel.

A soraiba fogadó számos külföldi tudományos intézmény közül itt csak a mi szakterületünket említve: az amerikai Nacional Speleological Society levelező tagságát kell kiemelni.

Halála előtt a kórházi látogatásaimon tudtam meg tőle, hogy betegségét a legutóbbi görögországi (Athénban tartott) karsztos kongresszuson kapta. Előzőleg Opavában, Bécsben és Stuttgartban rendezett kongresszusokon

tartott előadásokat. Halálos ágyán még a két hónap múlva Jugoszláviában tartandó IV. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusra tervezett előadását írta.

Életének 64. évében 1965. július 24.-én távozott szerettei és tisztelői köréből.

Első esetben a Postojnai-barlang Bál-termében szept. 12.-én tartott kongresszusi megnyitón történt a kegyeleti megemlékezés, majd Ljubjanában felolvasták „A barlangok és a karsztrelief morfológiai kialakulásának sajátosságai Magyarországon” című értekezését. Az elnöklő Binder professzor ekkor hosszasan méltatta az MKBT néhai tudós társelnökének munkásságát és emberi nagyságát.

A nekrológok sorából kiemelem a Karszt és Barlang 1965 II. félévi számában (p.45-46. Arcképpel) megjelent – általam írt- „Dr. Szabó Pál Zoltán emlékezete” c. írást, mint az elsőt, mely a barlangkutató társadalom körében adta közre egyik példaképünk gazdag életpályájának főbb állomásait.

A Földrajzi Közlemények 1965. 3. számában (p.197-199.) majd a Földrajzi Értesítő 1965. 4. füzetében (p.385-386.) anonim szerzőtől az arckép alatt fekete keretben azonos címként neve és életének évszámai olvashatók a feltehetően azonos szerzőtől íródott, csak némileg eltérő szövegű és terjedelmű nekrológ.

A Földtani Közönyben (XCVI. köt. 3. füz. p.271-274) Fejér Leontin fényképpel és irodalomjegyzékkel írt „Szabó Pál Zoltán emlékezete” címmel.

A Pécsi Műszaki Szemlében (1980.4. sz. p.14-15.) a „Neves elődeink” rovatban dr. Kolta János tollából találunk méltatást. Ebben illusztrációként egy fényképen munkaasztala mellett látható a nagy tudós.

A megemlékezések folytatódtak nevének megőrkítésével.

Köztudottan kiemelt vizsgálódási területe volt a Pécsi-Mecsek Misina-Tubes karsztja. Kézenfekvő, hogy később a Mecseki Karsztkutató Csoport kataszterező munkája keretében felfedezett, -- e térségben legnagyobb méretűnek megismert -- zombolyt róla nevezzük el. Ez a Tettye és a mélyvölgyi források vízgyűjtő területeinek határán a Tubes csúcstól 1400 m távolságban található. Mélysége az 1969-79 -es térképezésekor elérte a 20 métert. Az agyagdugónak megismert álfének bontására ez évben kért engedélyt a hatóságtól az MKCs, hogy a névadó emléket friss feltárással is felélessze. Századik születésnapján –ahogy a bevezetőben említettem- (2001 aug.26. vasárnap.) valamennyi Mecsekben működő barlangkutató csoport képviselői egy munkatúrán vettek részt a zomboly továbbkutatásában, amikor is számos további meghívott is a megjelenésével rohanta le kegyeletét három előadó megemlékező beszédét követő bensőséges hangulatban, amit a terített fehér asztal mellett a bogrács tartalmának elfogyasztásával tettünk meghittebbé.

(Az aknabarlangnak a mecseki karszt kataszterben is megtalálható rajzát itt bemutatjuk, mint ahogy megszemlélhetők a vitrinekben egyéb írásos, térképi, vagy képi, illetve egyéb relikviák is.)

Nevének megőrkítésére még halála évében a Budapesti Toldy Ferenc Gimnázium Barlangkutató Csoportja az általuk akkor kutatott Cserszegtomaji-kút-barlang déli részén feltárt új termet róla nevezték el. (Id. Tóth Lajos cikkében közölt térkép a Karszt és Barlang 1965 II. sz.p.48.) Itt a barlang falára a MKCs és az MKBT Dél-Dunántúli Területi Szervezete a Mecseki Ércbányászati Vállalatnál (MÉV) készített bronz emléktáblát helyezett el ,mely ünnepélyes aktus a Dunántúli Napló 1981 nov.29.-i száma közzé tette. (A tábla felirat felett a MKCs emblémájából ismert denevér rajz körvonala látható. Szövege: „Dr. Szabó Pál Zoltán 1901-1965 a karsztkutató földrajztudós emlékének adózva a nyomdokait követő MECSEKI KARSZTKUTATÓ CSOPORT és a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Dél-Dunántúli Területi Szervezete 1981 Pécs – Cserszegtomaj.”)

Az Abaligeti-barlang kezelőjének (Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal) alkalmazottja Szabó Sándor vezetésével 1974-ben alakult barlangkutató csoport a Dunántúli Tudományos Intézet erkölcsi támogatásával felvette dr. Szabó P.Z. nevét. (A csoport azonban egyévi működés után megszűnt és tagsága a Mecseki Karsztkutató Csoportba átigazoltan tovább tevékenykedett.)

Dr. Szabó Pál Zoltán elévülhetetlen és méltán legkiemelkedőbb életműve a Dunántúli Tudományos Intézet létrehozása. Erről Babics András –az igazgatói székben utóda- a MTA. II. Oszt.Közl. 17. sz. 1968-ból (p.55-95.) ad átfogó képet „A Magyar Tudományos Akadémia Dunántúli Tudományos Intézetének huszonöt éve 1943-1968” című munkájában, melynek része dr. Cziffráné könyvtárosuk bibliográfiai összeállítás az intézet munkatársainak publikációiról. Ebből megismerhetők az általa szerkesztett tanulmány kötetek, (mint a „Dunántúli Tudományos Gyűjtemény” 1947-től, vagy a „Dunántúli Tudományos Intézet Kiadványai” 1944-49-ből), illetőleg az általa publikált írások.

Jelentős szerepet töltött be még a Pécsi Pedagógiai Főiskola megalakításában is, majd annak első tanévében (1948-49) az igazgatója volt.

Anélkül, hogy a nekrológokban történt méltatásokból idéznénk, csupán a tudós munkásságát felvillantó bibliográfiai kivonattal szeretnénk tevékenységének egyik szeletét bemutatni. A közel 200 publikációjából és a 60 szakvéleményből válogatva nehéz dönteni a kiemelendő munkáiról. Elég a fent említett bibliográfiára utalva –melyben a részletek is fellelhetők- itt kiragadni a legmeghatározóbbnak vélt - csak a karsztra korlátozott - munkáit a megjelenési évszám és a cím megadásával. E felsorolás óhatatlanul a speleológia társtudományaiába is átlép, mely területek szakelődői itt (Pécs 2001. XII. 4. JPTE .) külön ismertetést adtak, illetve adnak.

1961 A Mecsek karsztvízrendszere.

1962 Két mecseki karsztforrás vizsgálata Komló és Pécs vízellátása szempontjából.

1963 Szakvélemény a siklósi községi fürdő forrásainak vizsgálatása ügyében.

1964 A mecseki karsztvíz egészségügyi védelme.

1965 Részletes jelentés a tettyei karsztakna fejlesztésének módozataira vonatkozólag.

1966 Magyarországi karsztformák klímátörténeti vonatkozásai

1967 A karszt, mint klimatikus morfológiai probléma

1968 A Mecsek és a Villányi-hegység barlangjai

1969 A pécsi Mecsek karsztvizeinek hidrodinamikai sajátosságai, a fokozottabb hasznosítás módozatai.

1970 Újabb adatok és megfigyelések a magyarországi őskarszt jelenségekről.

1971 A magyarországi karsztosodás fejlődéstörténeti vázlat.

Ez évben a szervezett barlangkutatók több alkalommal kaptak információt a 100 éve született hajdani társelnökünkről és emlékének méltó megőrzéséről a két havonként megjelenő MKBT Tájékoztató két utóbbi számának lapjain.

Végezetül beszámolhatok a közelmúltban (2001. nov. 10.-én) a Barlangkutatók Szakmai Találkozóján Esztergomban tartott megemlékezésről.

Amikor a felkérés mellett megtudtam, hogy az ugyancsak 100 éve született dr. Papp Ferenc az ELTE professzora –aki az MKBT elnöke volt-

a megemlékezésre tervezett személyek között szerepel, azonnal eszembe jutott a két nagy tudós egy olyan találkozója, melyben én is szereplő voltam. Elmondtam hát és itt is megismétlem e kis korrajznak is felfogható epizódját.

A hatvanas évek elején történt, hogy Papp professzor vonattal érkezett Pécsre, de mert Pali bácsinak és az intézetének –de még a tudományos munkatársaknak sem- volt gépkocsijuk, így engem –a külsőt, aki már boldog Trabant tulajdonos volt- kért meg, hogy fogadjam helyette személyes ismeretségem révén, majd szállítsam Feri bácsit az Intézetbe. Ez rendben megtörtént, a professzor úr kényelmesen eljutott az intézetbe.

A megemlékezés során –ott Esztergomban- természetesen ismerttem a társadalmi tudományos szervezetekben betöltött szerepét, melyekről részleteket a nekrológok tartalmaznak és itt más előadók adnak (vagy-adtak) kimerítő tájékoztatást, tehát ezt a részt itt mellőzöm .

Hangsúlyoztam viszont, hogy dr. Szabó P.Z. a Dél-Dunántúli barlangkutatók fellendítése érdekében ugyan olyan sokat tett, mint kortársa dr. Papp Ferenc professzor, vagy az aggteleki karszt eredményes geológus barlangkutatója Jakucs László.

Itt ugyan azzal a záró mondatokkal fejezem be mondanivalómat, mint a legutóbbi megemlékezés során Esztergomban a barlangászok között.

Kedves jelenlévők!

A pécsi születésű eredményes karsztkutató földrajztudós emlékéért a barlangkutató társadalom épp úgy tisztelettel őrzi, mint a régió szakemberei, különösen közvetlen ismerősei.

Köszönöm, hogy e fórumon meghallgattak.

(A pécsi emlékülés tervezett könyvében közlésre szánt előadási anyag)

S. A. Moll.

FOLIA COMLOENSIS

KOMLÓI
KÖZLEMÉNYEK

Redigit
FAZEKAS IMRE

KOMLÓ VÁROS 50 ÉVES
1951-2001

FOLIA COMLOENSIS, TOM. 10. (2001)

HU-ISSN 0236-8927

- GÁBOR, O.: A Kovácsszénájai-Füstös-lik és kőfülke kutatásának régészeti eredményei (Archeológia) – Archaeological results of the investigation of Kovácsszénájai-Füstös-lik and shelter cave 91–110
 T. BIRÓ, K.: A Kovácsszénájai-Füstös-lik és kőfülke régészeti kőanyag (Archeológia) – Archaeological lithic material of the Kovácsszénájai-Füstös-lik and shelter cave (S-Hungary)..... 111–117

D–Dunántúl faunakutatása – Fauna of S–Transdanubia

Entomológia – Entomology

- FAZEKAS, I.: Microlepidoptera Pannoniae meridionalis, III. Phycitinae (Microlepidoptera: Pyralidae) – Microlepidoptera of South–Transdanubia (SW–Hungary) III. Phycitinae (Microlepidoptera: Pyralidae)..... 119–142

Természetvédelem – Conservation

Növénytan – Botany

- NAGY, G.: A Nyugat–Mecsek botanikai értékei – Botanical values of Western–Mecsek Hills (SW–Hungary)..... 143–152

Entomológia – Entomology

- FAZEKAS, I.: Adatok Magyarország Pterophoridae faunájának ismeretéhez (6.). Védett tollasmolylepke fajainak (Lepidoptera: Pterophoridae) – Data to the Knowledge of Hungary's Pterophoridae fauna (№ 6). Protected Plume–Moth species (Lepidoptera: Pterophoridae)..... 153–161

Szerkesztő–Editor:
 Fazekas Imre
 E–mail: fazekas.i@dpg.hu

Kiadó–Publisher:
 Komlói Természettudományi Gyűjtemény
 Natural Historical Collection at Komló
 HU–7300 Komló, Városház tér 1.
 Hungary
 Telefon: (36) 72 483 016
 Fax: (36) 72 483 404

A kötet kiadását támogatta:
 Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága,
 Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóság,
 Kovácsszénájai Polgármesteri Hivatal,
 Mecsek Egyesület.

HU–ISSN 0236–8927
 Copyright © Natural Historical Collection at Komló, 2001
 All rights reserved.

A kovácsszénájai Füstös-likak komplex kutatása és barlangtani vonatkozásai

RÓNAKI LÁSZLÓ
 H–7633 Pécs, Hajnóczy J.u. 5/a

Abstract: RÓNAKI, L. – Complex investigation of the cave and shelter cave at Kovácsszénája (SW–Hungary) and its speleologic concerns – The author presents the precedents of speleologic investigations, in addition to the site definition and name historical summary. He gives detailed speleologic description about the Kovácsszénájai–Füstös-lik and Kis–Füstös-lik. The study is completed with hydrogeological description.

Helymeghatározás és névtörténet

Pécs-től Ény-ra, légvonalban 14 km-re, Tekeres és Kovácsszénája községek közigazgatási területeinek határa közelében a Herman Ottó-tó duzzasztó gátjának vonalában – attól kissé Ny-ra – az É-i oldalon található a Füstös-lik, mely a Bánya-tető D-i. meredek oldalában, a gát szintjétől 20 m magasan nyílik (1–2. sz.ábrák). A térképről leolvasott EOY koordinátái Y=578461 X=93145 Z=186 m (Bf).

Ez a régóta ismert barlang és közvetlen mellette (a bejárati nyílástól néhány m-re) keletre lévő Kis–Füstös-lik (ami valójában egy kőfülke) magára vonja a figyelmet, ha a fák lombja el nem takarja. Mindkét karsztos objektum Kovácsszénája közigazgatási határán belül van, így a korábbi Tekeresi–Füstös-likak helynévi meghatározás téves. Helyesen Kovácsszénájai–Füstös-lik- és Kis–Füstös-lik-kőfülke elnevezés számít egyértelműnek. A földrajzi helynévgyűjteményben (BABICS & SZITA, 1982) Kovácsszénája leírásánál „Füstöslik-oldal”, „Füstös oldal”, „Füstös lik” elnevezések szerepelnek. Mint ebben olvashatjuk, hogy „Barlangszerű bejárata van. Kb. 600 m-re vezet a hegy gyomrába.” Ez a hosszúságra utaló hibás adat nyilván a helybeliek szóbeszédére alapult helytörténeti gyűjtésből ered. Valószínű, hogy korábban egyetlen elnevezéssel jelölték a barlangot és a kőfülkét is. Előfordul még a „Füstös lyuk”, a „Füstöslik” írásos szinonimája, vagy ezektől elütő „Bólhás-barlang” (ANONIM 1975) elnevezés, valamint a „Füstöslik-kőfülke” leírás mód is. A beszédes elnevezések nem szorulnak magyarázatra.

Előzmények, a komplex kutatás indítása és résztvevői

A déli hegyoldalban, magasan a szakadékszerű meredélyen nyíló barlang és kőfülke szakemberek számára nyilvánvalóan ideális ősemberi szálláshelynek minősül. Nyomtatott szakirodalomban, első esetben SZABÓ P. Z. (1961) munkájában – mint az első mecseki barlangkataszterben – találunk rövid ismertetést ezen objektumokról. Leírásának alapja KEVI LÁSZLÓ 1955-re datált (valójában 1956-ban véglegesített)

TARTALOM–CONTENTS

A kovácsszénájai (Baranya megye) barlang és kőfülke komplex kutatása
Complex investigation of the cave at Kovácsszénája (SW–Hungary)

Speleológia – Speleology

- RÓNAKI, L.: A kovácsszénájai barlang és kőfülke komplex kutatása és barlangtani vonatkozásai – Complex investigation of the cave and shelter cave at Kovácsszénája and its speleologic concerns (S–Hungary)..... 5–20

Geológia – Geology

- BARABÁS, A.: A Kovácsszénájai–Füstös-lik földtani környezete – Geological environment of the Kovácsszénája–Füstös-lik (S–Hungary)..... 21–28

Paleontológia – Paleontology

- SÜTÖNÉ SZENTAI, M.: Szervesvázú mikroplankton vizsgálatok Kovácsszénáján (Dinoflagellata & Incertae sedis) – Organic-walled microplankton studies at Kovácsszénája (S–Hungary)..... 29–38
 NAGYNÉ BODOR, E.: A kovácsszénájai barlang és kőfülke vizsgálatának palinológiai eredményei (Palynologia) – Palynological results of the study of the cave and shelter cave at Kovácsszénája (S–Hungary)..... 39–50
 SZUROMINÉ KORECZ, A. & SZEGŐ, É.: Adatok Kovácsszénája foraminifera és ostracoda mikrofaunájának ismeretéhez (Foraminifera & Ostracoda) – Data for the knowledge of foraminifera and ostracoda microfauna of Kovácsszénája (S–Hungary)..... 51–74
 BOHNNÉ HAVAS, M.: A kovácsszénájai feltárás fosszilis molluscafaunája (Mollusca: Gastropoda & Bivalvia) – Fossil mollusca fauna of the outcrop at Kovácsszénája (S–Hungary)..... 75–76
 KROLOPP, E.: A Kovácsszénájai–Kis–Füstös-lik kvartermalacológiai vizsgálata (Mollusca: Gastropoda) – Quaternary malacology study of the Kovácsszénájai–Kis–Füstös-lik (S–Hungary)..... 77–78
 KORDOS, L.: A Kovácsszénájai–Kis–Füstös-lik kitöltésének gerinces maradványai (Mammalia) – Vertebrate fauna of the infilling of Kovácsszénájai–Kis–Füstös-lik (S–Hungary)..... 79–81

Zoológia – Zoology

- FAZEKAS, I.: A Kovácsszénájai–Füstös-lik lepkefajai (Lepidoptera) – Butterfly species of the Kovácsszénájai–Füstös-lik (S–Hungary)..... 83–90

Tartalom	
Bevezetés	1. oldal
A barlangfelmérés módszereinek változó alkalmazása	1.
I. Fixpontok kijelölése	2.
II. Fixpontok közötti távolság mérése	3.
III. Irányszögek mérése	3.
IV. Hajlásszögek, szinkronitás mérése	8.
Barlangtérkép készítése	2.
Gál Benedek	
A Mecsek hegység és karsztjának fejlődéstörténeti áttekintése	10.
A Barnakő-barlang helye, földrajzi környezete	12.
A barlang leírása	13.
A barlang részletes leírása	13.
A Barnakő-barlang	
A Barnakő-barlang felszínének és felmerésének folyamata	15.
Köszönet	16.
Felhasználókönyv	17.

A barlangfelmérés és a térképezés elmélete, valamint
gyakorlata egy kelet-mecseki barlang példáján

A pályázó adatai 20.

Mellékletek

Pályázati dolgozat

II. kategória

2001

Tartalom

Bevezetés	1. oldal
A barlangfelmérés módszereinek vázlatos áttekintése	1.
I. Fixpontok kijelölése	2.
II. Fixpontok közötti távolság mérése	3.
III. Irányszögek mérése	3.
IV. Hajlásszögek, szintkülönbség mérése	8.
Barlangtérkép készítése	9.
A Mecsek hegység és karsztjának fejlődéstörténeti áttekintése ..	10.
A Barnakő-barlang helye, földtani környezete	12.
A barlang kutatása	13.
A barlang részletes leírása	13.
A Barnakő-barlang feltárásának és felmérésének folyamata	15.
Köszönet	16.
Felhasznált irodalom	17.
Az ábrák forrásai	18.
Tartalomjegyzék	19.
A pályázó adatai	20.
Mellékletek	

Befutott: 2001. július 20.

dr. Csongrádi Jenőné
az Országos Földtani Szakkönyvtár
vezetője

ORSZÁGOS FÖLDTANI SZAKKÖNYVTÁR

E-mail: szakkonyvtar@geol.gov.hu
Tel./fax: +36 1 191 26 78
H-1041 BUDAPEST, PF. 194
H-1143 Nyíregyháza 41 14

OKLEVÉL

FÖLDTANI ÖRÖKSÉGÜNK

2001. évi pályázatának II. kategóriájában

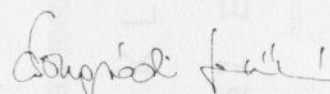
A Magyar Állami Földtani Intézet
Országos Földtani Szakkönyvtárának különdíját

GÁL BENEDEK

a pécsi Árpád Fejedelem Gimnázium és Általános
Iskola tanulója nyerte el

"A Barnakő-barlang" című dolgozatának pontos
irodalomjegyzék összeállításával.

Rejtek, 2001. július 20.

dr. Csongrádi Jenőné
az Országos Földtani Szakkönyvtár
vezetője

ORSZÁGOS FÖLDTANI SZAKKÖNYVTÁR

E-mail: library@mafi.hu
Tel./fax: +36 1-251-26-78
H-1442 BUDAPEST Pf. 106.
H-1143 Stefánia út 14.

OKLEVÉL

Gál Benedek

részére, aki a

Földtani Örökségünk a Kárpát-medencében

2001. évi pályázaton

a Balaton Térségi Fejlesztési Tanács

különdíját nyerte.

Budapest, 2001. július 20.

György Zoltán

OKLEVÉL

Gál Benedek

részére, aki a

Földtani Örökségünk a Kárpát-medencében

2001. évi pályázaton

az Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

különdíját nyerte.

Budapest, 2001. július 20.

Dr. Iványi Ildikó sk.

OKLEVÉL

Gál Benedek

részére, aki a

Földtani Örökségünk a Kárpát-medencében

2001. évi pályázaton

a COWI Magyarország Tanácsadó Kft.

különdíját nyerte.

Budapest, 2001. július 20.

.....

OKLEVÉL

Gál Benedek

részére, aki a

Földtani Örökségünk a Kárpát-medencében

2001. évi pályázaton

KIVÁLÓ

eredményt ért el

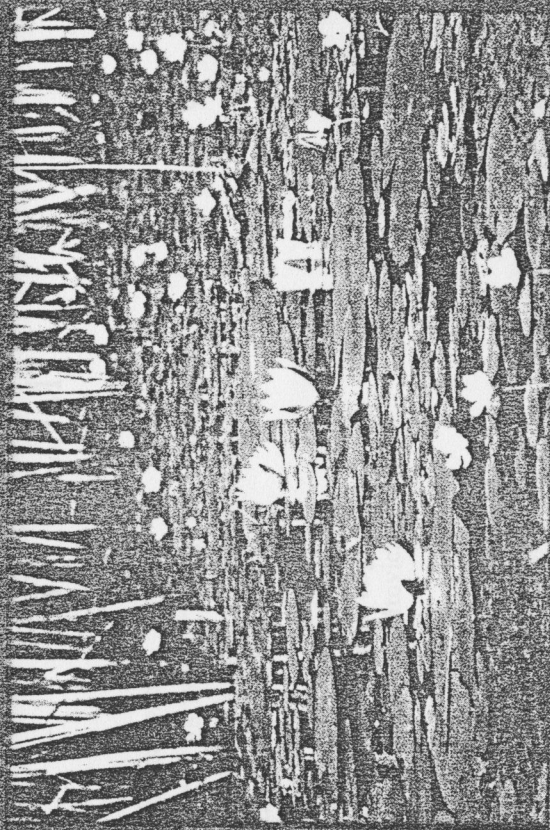
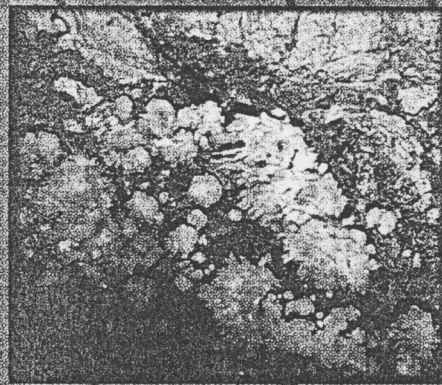
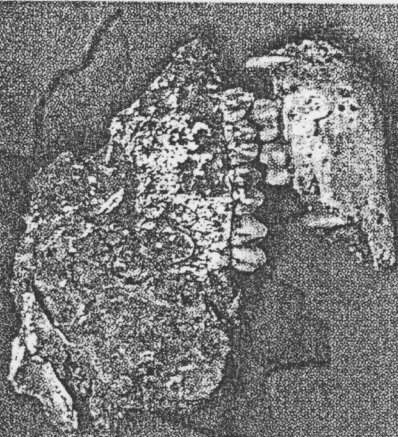
Budapest, 2001. július 20.

Császár Géza
Császár Géza
zsűri elnöke

Természeti értékek

Beremenden és környékén

Beremend környezete természeti értékek, érdekességek sorát kínálja. A millennium alkalmából a beremendi önkormányzat elhatározta: neves szakemberek közreműködésével könyvben gyűjti össze az ezen a területen végzett tudományos kutatások és a helyi civilszervezet által végzett munka eredményeit.

A kötet foglalkozik Beremend környékének – részben a Duna-Dráva Nemzeti Park területén megtalálható – élővilágával, jellegzetes állattal- és növényvilággal. A világhírű harkányi termálfürdő-előfordulás közelsége a közelemben érdekfűtő eset érhetően a dél-bananyai hévizek kutatására irányítja. A környékbeli hévizek kutatásáról beszámoló dolgozat végkövetkeztetése ugyan nem biztosítja a feltárási lehetőségeket illetően, de számos értékes információt tudhatunk meg belőle. A település területén működő bányászati üzemről az a közzétett ritkaság – a mészkőben 1995-ben talált bazalttefirt – amelyről a kiadványban szintén olvashatunk. Egyébcsk a bányászati során került elő a nagyközönség előtt elzárni, ám ennek ellenére nevezetes Beremendi kristálybarlang. A beremendi barlangokról szóló fejezetből alapos ismeretekhez juthatunk valamennyi megtalált üregről.

A tudományos igényű, egyetemi, természetvédelmi és gyakorlati szakemberek által elkészített tanulmányok mellett beszámolókat kapunk a beremendi „Beszélő kővek” alapítvány lelkes ásvány- és őslénytani értékmentő tevékenységéről is.

TARTALOM

<i>Dr. Závoczky Szabolcs</i>	
BEREMEND ÉS KÖRNYÉKÉNEK ÉLŐVILÁGA	5
A Dráváról (Társszerző: Fenyősi László)	7
Természettföldrajz	8
Táj és ember	9
Növény- és állatvilág	11
A beremendi kőbánya bogarairól (Társszerző: dr. Horvátovich Sándor)	18
<i>Dr. Szederkényi Tibor</i>	
HEVÍZFELTÁRÁSI LEHETŐSÉGEK BEREMENDEN ÉS KÖRNYÉKÉN	21
Bevezetés	23
Rövid szakirodalmi áttekintés	24
Beremend környékére vonatkozóan	27
Földtani felépítés	31
Szerkezeti viszonyok	34
Geotermikus helyzet	37
Vízföldtani viszonyok	39
Összefoglaló kérdés és vélemény	
<i>Nédlí Zsuzsanna – Dr. M. Tóth Tivadar</i>	
A BEREMENDI BAZALITTELÉR	41
<i>Rónaki László</i>	
A BEREMENDI BARLANGOK	53
A beremendi barlangok	55
A Beremendi Ördöglyuk	58
A Kút-zsomboly	62
A Nagy, viszes barlangüreg	65
A beremendi, 13. számú barlang	65
A Beremendi kristálybarlang	69
A feltárt barlangok vizuális összehasonlítása	73
Látens barlangüregek előfordulása és kutatása	75

László, G. (1998): A Mecseki- és Villányi Egység alsó- és középsőkréta képződményei. In: Bérczi, I., Jámbor, A. (szerk.). Magyarország Geológiai Képződményei nek rétegtana. MOL-MÁFI Kiadó, Budapest.

Üstüny, P., Horváth, F., Liebe, P., Gálfi, J., Erki, I. (1983): Magyarország geotermikus viszonyai. Geofiz. Közl. 29/1, 3–114.

Üstüny, J. (1966): A Villányi-hegység kréta időszak képződményei. Geol. Hungarica. ser Geol. 15, 0–131.

Üstüny, J. (szerk.) (1996): A földtani térképek jelkulcsa és a rétegtani egységek rövid leírása. MÁFI, Alk. Kiadv. 187.

Kassai, M. (1972): Délkelet Dunántúl mélyszervezeti viszonyai és vázlatos vízföldtani-geotermikus jellemzői. Magyar Hidr. Társ. Pécsi Csopt. Jubileumi Évkönyv. 103–119.

Kassai, M., Korim, K., Rónaki, L., Szederkényi, T. (1974): Komplex geodinamikai térkép a Beremendi környékéről. MTA Pécsi Akad. Biz. Kézirat.

Kassai, M., Lorberer, Á., Rónaki, L., Szederkényi, T. (1978): Hydrogeological data from the Great Hungarian Plain and SE Transdanubia as a part of marginal area of the Pannonic Basin. MGSZ Évk. Vol. 26, 401–414.

Kassai, M. (1992): Termálvizek köolaj egyenértéke Baranya megyében. Kézirat. MGSZ Adattár, Pécs

Kassai, M., Rónaki, L., Szederkényi, T. (1967): Szakvélemény Kistapolca-Old környékéről. MGSZ Adattár, Pécs. Kézirat.

Kassai, M., Rónaki, L., Szederkényi, T. (1968): Tervtanulmány a kistapolcai melegforrások termálvíz feltárási lehetőségéről. MGSZ Adattár, Pécs. Kézirat.

Molnár, S., Szederkényi, T. (1996): Subvulcanic basaltic dyke from Beremend, Southeast Transdanubia, Hungary. Acta Miner. Petr. Szeged. XXXVII, 181–187.

Pamić, J. (1997): Vulkaniske stijene Savsko-Dravskog medurije ja i Branje (Hrvatska). Časopis „Nafta”. Zagreb.

Stegna, L. (1973): Cenozoic evolution of the Pannonian Basin. Studies on the material and energy flows of the Earth. MTA X. Oszt. Közleményei. 359–362.

Rónaki László:

A beremendi barlangok

Rónaki, L. tanulmányának irodalomjegyzéke meggyezik Rónaki L.: A Villányi-hegység és a Beremendi-rög barlangjai c. munkájában közölttel.

Pongrácz László

TERMÉSZETI ÉRTÉKMÉNTŐ TEVÉKENYSÉG MŰKÖDŐ

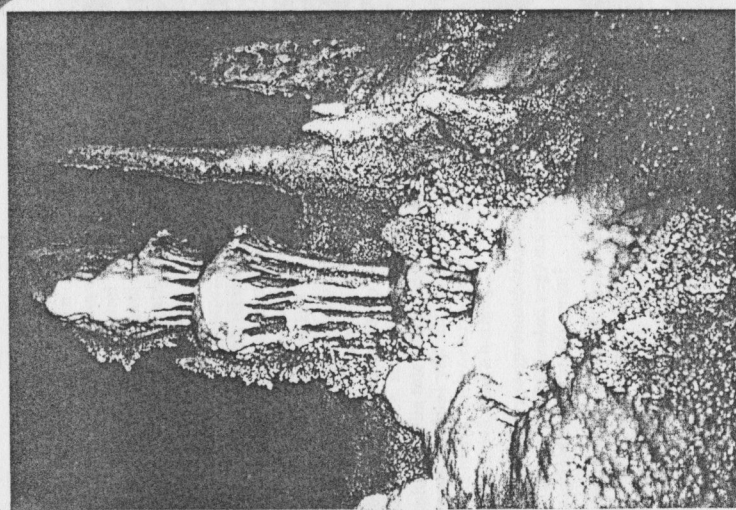
KÜLSZINI BANYÁSZATTAL ÉRINTETT TERÜLETEN

A beremendi kőbányauzembelen előforduló természeti értékek 81

Földtani természeti értékek 88

Csodaszép barlangok Baranyában

Nagy Bandó András: Baranya és én

Nem fogyatékos, parasportoló!
Interjú Pásztory Dórával

Bubik István Pécsért játszik

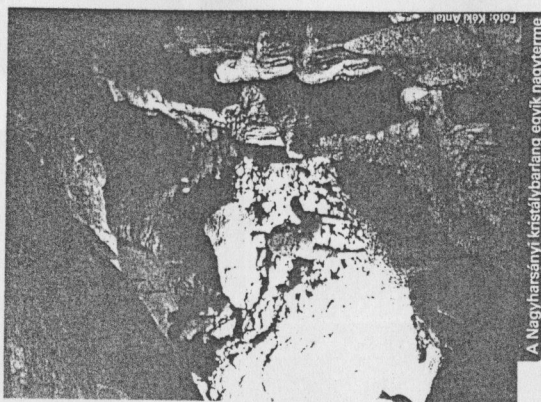
CSODASZÉP

BARLANGOK BARANYÁBAN

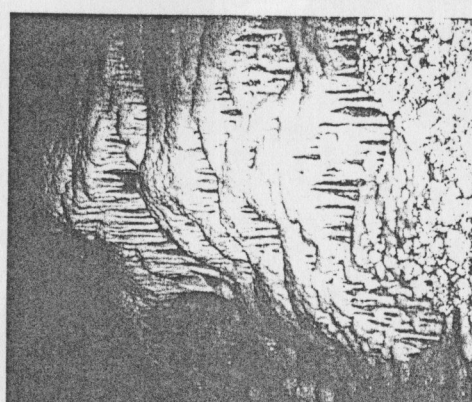
Különleges, és legtöbbször szemé elől elzárt a barlangok, víznyelők világa. Pedig a baranyai mészkőhegységekben több, csodálatos látvánnyal szolgáló üreget tártak fel az évek során a barlangászok. A megye legérdekesebb képződményeit a déli határ közelében, a Beremendi-rög belsejében és a nagyharsányi Szársomlyó-hegységben találhatjuk meg. Mindkét helyen pazar kristálybarlang kápráztatja el az oda kizárólag engedéllyel bejutókat. Sajnos részben a bányaművelés, részben a természeti védetség miatt elzárt helyek ezek. A Mecsekben már évtizedek óta folyik a Spirál-víznyelő barlangjának feltárása, melynek eddig megismert szakaszai közel száz méter mélyen húzódnak. Baranya egyik legtapasztaltabb szakértője, Rónaki László szóbeli kalauzolásával, aki a Villányi-hegység és a Beremendi-rög barlangjairól nemrégiben könyvet írt, most pedig a Mecsek képződményeiről állít össze anyagot, cikkünkben többet tudhatunk meg olvasónk a hegység mélyéről. A mellékelt exkluzív felvételek segítségével pedig ellátogathatunk a karszjáratokba.

• Mennyi idő kell ahhoz, hogy valaki egy könyv írásához szükséges alaposítással megismerje a hegység barlangjait, üregeit?

• Jömagam az ötvenes évektől foglalkozom barlangászattal. A hajdani uránbányának végzett hidrogeológusi munkám során gyakran megfordultam a föld alatt. Föltámadt az érdeklődésem, és szabadidőmben is egyre többször jártam a Mecseket és a Villányi-hegységet, hogy feltérképezsem a nyílásokat, mélyedéseket. Lassú és aprólékos munka ez, már csak azért is, mert a karsztfelszín élő terep. Ami ma barlang, holnap beomolhat, máshol új üregek nyílhatnak. 1972-től a kezdeményezésemre megalakult Mecseki Karsztkutató Csoport tagjainak szorgalma számos sikert hozott. Az akkor ismert harminc barlang helyett ma már közel kétszázról tudunk.

A Nagyharsányi kristálybarlang egyik nagyterme

Kövédemmedt zuhátog

P. n. mellé

• *Melyek a megye legérdekesebb és legnagyobb barlangjai?*

• Az egyik a cementgyártáshoz használt mészkő bányászata során, 1984-ben feltárt Beremendi kristálybarlang. Ez a Duna-Dráva Nemzeti Park gondozásában lévő barlang, melyben tó és számos geológiai ritkaság található, lezárt területen helyezkedik el, csak szakemberek számára látogatható.

Ugyancsak a bányaművelés során lelték meg 1989-ben a Nagyharsányi kristálybarlangot a Szársomlyó-hegyen. Igen változatos képződmények találhatók ott, amelyek szintén csak a természetvédelmi hatóság engedélyével látogathatók. Erről a több száz méter kiterjedésű labirintusjáratról a képek többit mondanak a szavaknál.

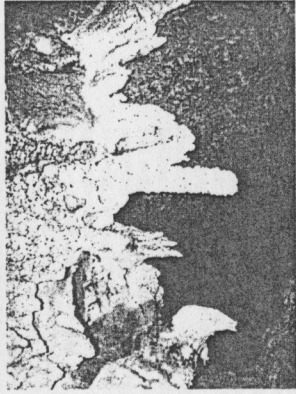
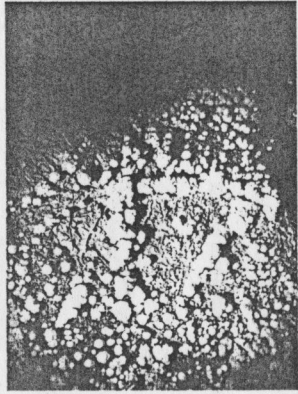
A Mecsekben 1977 közepén találták meg a Spirál-víznyelőt, amelyről évekig úgy tudtuk, hogy csupán egy húsz méteres kürtő, barlang nélküli. A sok kutatás mellett a szerencse is segített 1996-ban, amikor meglettük a folytatást, és függetlenül eljutottunk a Mecsek belsejébe, több mint kilencven méteres mélységbe. Néhány hónap alatt megismertünk egy újabb, száz méter mélységbe vezető szakaszt, telis-tele csodás ásványokkal, a barlangpatlak által vájt alakzatokkal. A munka ma is folyik, melynek révén talán egyszer látogathatóvá válik a barlang.

• *Csak a szorgos aprómunkára alapozhatnák a barlangok feltárásakor, vagy műszerekkel is vizsgálódnak a kutatás során?*

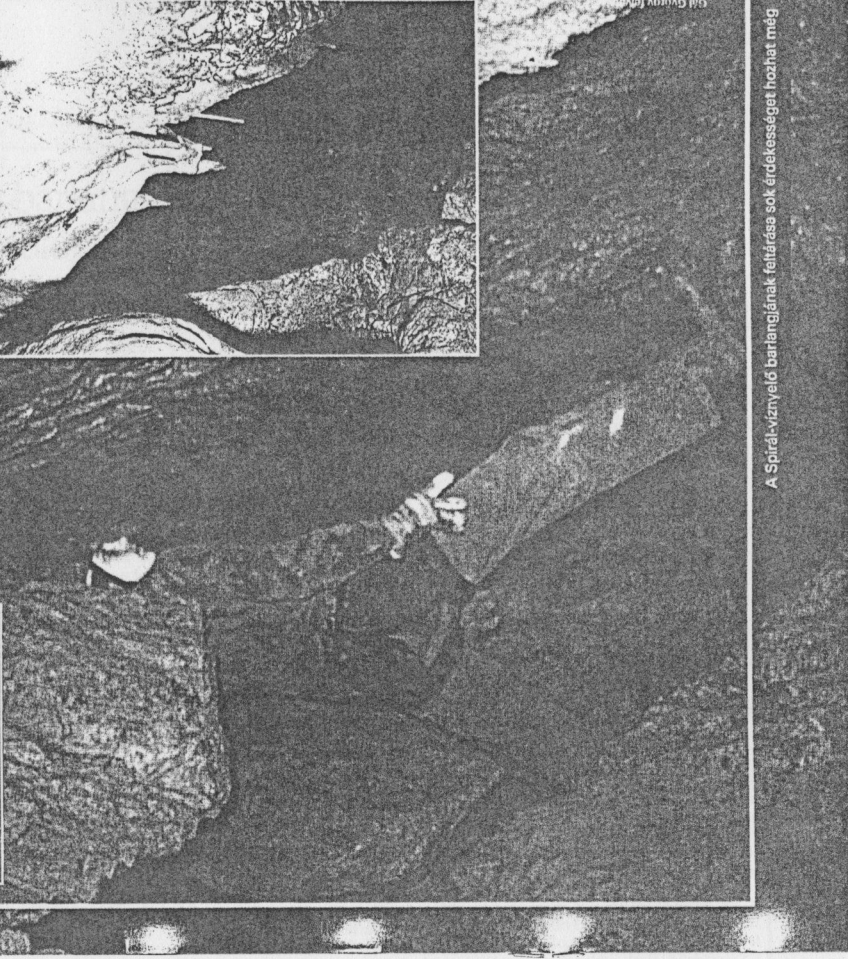
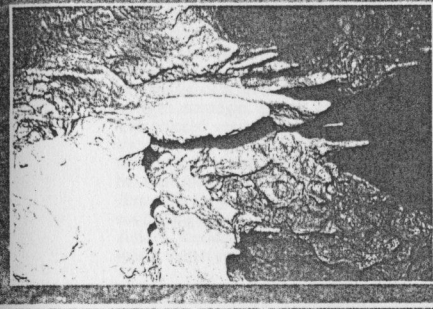
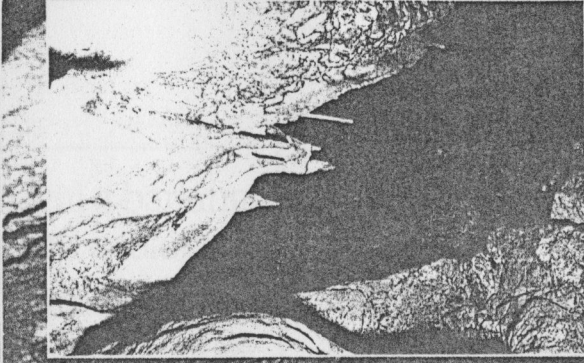
• Sajnos azok a módszerek, amellyel például a nyugati hadseregek dolgoznak, számunkra hozzáférhetetlenek. De még a hidrogeológiában alkalmazott geofizikai műszerek is túl drágák. Korábban a MÉV támogatása révén például geofizikai mérésel, a felszínről fe-deztünk fel ismeretlen ágakat az Abaliget-barlangban. Am a kutatások nem kevesetnek gyors megtérüléssel, ezért nehezen akad szponzorunk. Így aztán marad a tapasztalatokra alapozott, hangsúlyozottan műnka, ami – reméljük – idővel újabb fölfedezésekhez segít bennünket.

Bencs János

(A Beremendi kristálybarlang lépeit a Beremendi Önkormányzat jóváhagyásával készítettük.)

A Beremendi kristálybarlang csodáiból

A Spirál-víznyelő barlangjának feltárása sok érdekességet hozhat még

Gyorsan gyógyul a barlang üregébe zuhant geológus

Orfű-Pécs

Hamarosan saját lábán távozhat a 400 ágyas klinikáról a szombatra virradó hajnalban az orfűi Szuadó-völgy Trió-barlangjának egyik feltáratlan üregébe zuhant maglódi geológus barlangász. Sérülései ugyanis szerencsére nem bizonyultak súlyosnak.

A Szuadó-völgy Trió-barlangjának egy eddig feltáratlan üregébe zuhant szombatra virradó éjszaka egy szegedi geológus barlangász. A mozgásképtelenné vált 31 éves ember eszméletét nem vesztette el, s még kimentése előtt orvosi elsősegélyben részesítették, továbbá gondoskodtak arról, hogy teste melegen maradjon. A helyszínen lévő orvosnő végig mellette volt, injekciót és nyugtatót adott, bekötözte. A baleset azért következett be, mert megcsúszott a kőtel, és Tarnai Tamás geológus, a hivatásos barlangkutatók egyik tagja lezuhant. Szemtanúik szerint csak másfél métert esett, először a hát-

só részére, majd a hátára, s enyhe agyrázkódást is szenvedett. A felszínrehozatal előtt azonban az üregrendszer ki kellett tágtítani, ezért robbanó patronokkal hat helyen kitágították a szűk keresztmetszetű járatot. 14 órát töltött az üregben s végül a Magyar Barlangi Mentőszolgálat speciális alakulata, a mentők és a tűzoltóság segítségével szabadult ki, hogy aztán a pécsi 400 ágyas klinikára kerülhessen. Az odáig vezető út azonban nem volt egyszerű, ugyanis a terepjáró mentőt a tűzoltóság gépjárműve segítette fel a dombtetőre, majd le az útra. A tűzoltók részt vettek a különböző technikai eszközök, emberek és az étel szállításában is.

A korábbi híradások, amelyek szerint rendkívül súlyosak a sérülései, szerencsére nem bizonyultak igaznak. Mint a barlangász klinikai kezelőorvosa, dr. Deák Péter lapunknak elmondta, gyakorlatilag csak zúzódásai vannak a fiatal embernek, s hétlétön vagy kevesebb haza is engedik: saját lábán távozhat.

Barlangász balesete

Csak zúzódásos sérüléseket szenvedett

14 óra után – a szabadban

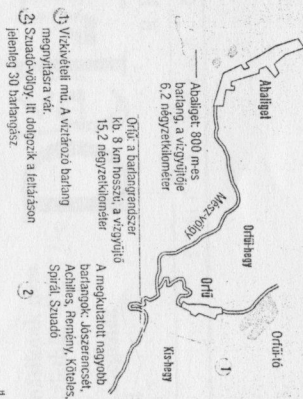
Ungár Tamás
PÉCSI TUDÓSÍTÓKTÓL

A biztosítókötél lefűződése miatt több méter mélybe zuhant Tarnai Tamás, 30 éves maglódi barlangász szombathajnalán a Baranya megyei Orfű közelében található Trió barlangban. A barlangi mentők 14 órányi munkával tudták a fér-

fit a felszínre hozni. A mentés azért volt igénybe venni időt, mert a szűk járatokat ki kellett tágtítani, hogy a balesetet szenvedett, nagy termetű barlangász hordággal együtt mozgatható legyen. Tarnai Tamást a pécsi klinikára szállították, ahol kiderült: a maglódi férfi zúzódásokkal úszta meg a balesetet.

FOTO: MTI - KÁLMANDY FERENC

Új Dunántúli Napló 2001 február 26. p. 5.

AZ ORFŰI VÍZFŐ-FORRÁS BARLANGRENDSZERE

Káprázatos a Vízfő-forrás barlangrendszer Tarnai Tamás barlangkutató szerint, aki egy hat-nyolc éves csapattal ezekben a napokban is annak a Szuadó-völgyi része feltáratlan dolgozik. Különböző méretű csapadékok és színes kövek váltják egymást, hihetetlenül változatos a járatok rendszere, csodás zuhatagokkal és vízesekekkel tarkítva. Mesésen – mondja. Az Orfű környéki föld mélye a járatokkal és az őrszobákkal, a természet különleges adománya, s egy komplett, az egész barlangrendszerre vonatkozó feltáratási és hasznosítási program mellett, valamint elő-remozdító pénzügyi néplány év alatt Magyarország nemzetközileg elismert látványosságává lehetne lenni. Olyan kimerítő van szó a szakember szerint, amely legkevesebb 6-7 kilométer hosszú, de minden bizonnyal 10-12 kilométernyi, összetett járatokkal ad ki, s amely mellett valószínű elő-remozdító 800 méteres barlang.

Orfű-Komló

Egyelőre csupán kiváltságos barlangászok juthatnak le ma még a Vízfő-forrás vízgyűjtő területének barlangrendszerébe. Orfű önkormányzata azonban nem nyugszik, s érthetően azon fáradozik, hogy a „szomszédvár”, azaz Abaliget barlangját sokkalla nagyobb barlangrendszerként – vagy annak egy részét – megnyithassák a látogatók előtt is.

Kincs a Mecsek mélyén

Edít is tudnak a káprázatos barlangrendszerrel

2001. augusztus 11., szombat
KÖZÉLETTI NAPILAP
Új Dunántúli Napló

Égőre csupán kiváltságos barlangászok juthatnak le ma még a Vízfő-forrás vízgyűjtő területének barlangrendszerébe. Orfű önkormányzata azonban nem nyugszik, s érthetően azon fáradozik, hogy a „szomszédvár”, azaz Abaliget barlangját sokkalla nagyobb barlangrendszerként – vagy annak egy részét – megnyithassák a látogatók előtt is.

Am az is igaz, ami a Mecseket jól ismerő és hosszú ideje kutató Rónaki László hidrogeológus és barlangász mond: sok millió forintot kell elkölteni addig, mire a föld gomolyában húzódó labirintus teremcsébe turszálatárványosság lehet. Meg a lejárathoz is bányászati módon kéne átkelni. De azt se felejtjük, hogy Rónaki László több pontot is tud mutatni az aknanyílásra: egyet például Orfű közelében közelében. És azt is elárulja, hogy az urahányországi idején megkezdődött egy ilyen végzet kihívása, de azán valami miatt a munka abbamaradt.

Jelenleg a barlangrendszer egyik kis részének bejárata az a vízkivételi mű, amely az alatta lévő őrszobáiban megkezdett karsztvízből a komlókat táplálja, s amelynek a nagyközönség előtt megnyitása a barlangprogram első lépcsője lehet. Füzine Károl Rónaki László tanácsos, az Orfű Idegenforgalmával foglalkozó önkormányzati tisztviselő szerint régi álmuk, hogy ezt a Csele-féle „gombatorony” alatti barlangrészt megmutathassuk az ide látogatóknak, hiszen közelben van a Malom-múzeum és sok más látvány. A megnyitási lehetőséget Orfű polgármestere, Kovács Dezso már tárgyalt a barlangászokkal, sőt felvette ez ügyben a kapcsolatot a vízkivételi mű komló üzemeltetőivel is, mondván, kezdenek ez sem volna rossz. A Komló-Víz Kft. partner ebben. Nemeth László ügyvezető igazgató lapunk kérdésére elmondta, hogy jövőre megkezdődhetnek azok a munkálatok, amelyek nyomán bejárhatóvá tehető ez a barlangszakasz. Jelenleg ugyanis még innen kapnak vizet a komlók, ám a tervek szerint, amint átadják a huztatót kiutat, az orfűi szivattyúk leállnak, a tározó tartálykálomálya kerül.

Persze a legnagyobb álmom a Vízfő-forrás barlangrendszerből minél hosszabban járható megnyitni a nagyközönség számára is. Ehhez a beruháson elő, szegedi barlangászok csoportját vezető és a Mecsek Egyesülethez tartozó Tarnai Tamás szerint a barlangászok az elmúlt évtizedekben szerzett ismeretükkel járhatónak hozzá. És pénz is akadna. Bizik abban, mivel a turisztika harmadányszázezer emelt háttérrel, meg lehetne célozni több támogatási programot is.

KÖZLEMÉNY

NÉPSZABADSÁG

MÁRCIUS 9., PÉNTEK

ORSZÁGOS NAPILAP

LIX., 58. SZÁM, ELSŐ KIADÁS

26

NÉPSZABADSÁG DÉL-DUNÁNTÚL 2001.

MÁRCIUS 9., PÉNTEK

A koporsónál is bezártabban

A barlangász volt már vitorlázórepülő, ejtőernyős és bűvár

A közelmúltban a barlangászok körében ráirányította a figyelmet a barlangászokra. Sport-e vagy tudományos munka a barlangászat? A kérdésre válaszoló Rónaki László nyugalmazott hidrológus a Mecseki Ércbányászati Vállalattól 1989-ben vonult nyugállományba. Több mint negyven esztendeje amatőr barlangkutató, s mint ilyen, járt már Kubában és Sziciliában is.

Hatvankilenc évesen még a múlt héten is lent járt a mélyben, most éppen egy vulkánpeleológiai expedícióra készül. A barlangászat témakörében már több könyvet, tudományos dolgozatot írt

Rónaki László, aki egyetemi jegyzetnek is társszerzője.

– Szerintem sport, mert jó erőnlét kell hozzá, ügyességet és nem kevés bátorságot igényel. Ugyanakkor tudományos jellegű is az a tevékenység, amit odabent végzünk, erről tanulmányok, térképek tanúsodnak – kezdi az egykori vitorlázórepülő, ejtőernyős és bűvár. – Egyébként rögtön leszögezem: nem veszélyesebb ez, mint a többi sportág. A legutóbbi volt Baranyában az első olyan baleset, amelyhez Budapestről speciális barlangmentőket kellett hoztatni.

Az Úránváros elsőként megépített há-

zában van a lakása, amelynek dolgozószobájában beszélgetünk. Rónaki László külön kis birodalma ez. Egy tában különleges közetek, és mindenhol a barlangászattal kapcsolatos könyvek, jegyzetek, térképek, írományok, de van itt számítógép és mindenféle rajzeszköz is.

Elmondása szerint Magyarországon több ezer barlang van, közülük 200-nál többet ismernek Baranyában. Ez utóbbiak többnyire 15-20 méter mélyek, a legtöbbüket ő találta meg, névvel látta el és dokumentálta, de a mások által felfedezett regisztrálását is folytatja. Valamennyit nyilvántartásba akarja venni. A legmélyebb mecseki barlang függőleges hasadéka a 100 méter közelébe. Vannak azonban még feltáratlanok is, amelyekben eddig még senki fia nem járt. Egyébként ha feltárnak egyet, arról nyomban mások számára is hozzáférhető térkép készül. Ezek a barlangok azonban a nagyközönség számára nem látogathatók, mert ahhoz már különleges felszerelés kell, arról nem is beszélve, hogy sok esetben más helyeken, a hegyekben teljesen járhatatlan utakon lehet csak megközelíteni őket, esetleg csak hegymászótechnika segítségével.

Apropó felszerelés: fej- és tartalék lámpából, igény szerint bakancsból, gumicsizmából vagy tornacipőből, félig vízhatlan overallból, kötélből, ereszkedő-, valamint mászógépből áll. Külön említést érdemel az úgynevezett bag, ami egy hurka alakú, vízmentes zsák, benne általában fényképezőgéppel, tartalék élelemmel, elsősegély-felszereléssel. No meg esetleg sátorral, mert például Rónaki László kutatótársával többször két-három napot is eltöltött már a mélyben úgy, hogy odalenn sátot vertek fel.

– Az egész országban több ezerre tehető a barlangások száma, közöttük a társadalom szinte minden rétege képviselteti magát, és közöttük egyre több a nő. Aki fél, az nem lehet barlangász, de az sem, akinek bezártságérzése van, mert odalenn az ember. Kutatunk éjjel is, nappal is, de ez teljesen mindegy, mert odalenn mindig sötét van. És néha hideg.

Magyarország átlaghőmérséklete plusz 10 fok, ezt tükrözik a lenti állapotok is. A Mecsekben aktívan három barlangászcsoporthoz tartozunk, mindegyiknek 14-40 tagja van.

– Dívabba jött a barlangászat, nem is most, hanem már a hatvanas években kezdett feljutni. A ténykedéshez engedély kell, amit például Baranyában a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatósága ad ki arra a barlangra, amelyre kéri. Egy hegységen belül több csoport is dolgozik, az egyik meg szokta hívni a másikat, de nincs versengés, nincs rivalizálás, nincs konkurenciaharc közöttük. A teljesítményükről évente kutatási jelentést készítenek – teszi hozzá Rónaki László.

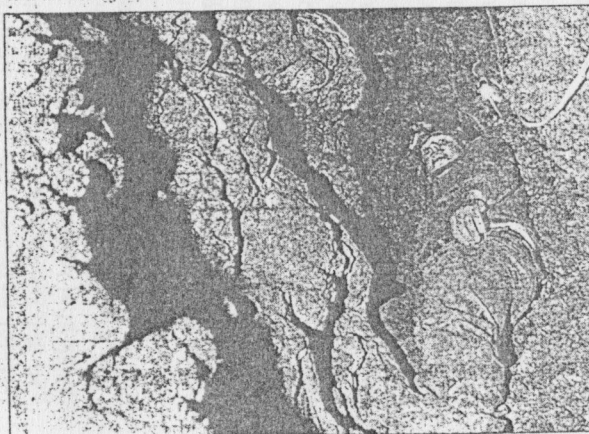
Mielőtt elbúcsúzom, szóba hozom, mit szól ahhoz a felesége, hogy olyan sok időt tölt a veszélyes barlangokban.

– Annyi ideje vagyunk már házasként, hogy hozzászólok. Hosszú évtizedek alatt beletörődött abba, hogy sok hétvéget a barlangokban töltök. Más férfiak szombat-vasárnap a telkükre, a szőlőjükbe vagy focimeccsre járnak, én meg le a mélybe. Már csak ilyen vagyok, és nem is javulok meg. Umberto unokám Palermóban él, és más sportágat imád. Ő 13 éves, focista akar lenni.

Horváth László

Rónaki László rétegéldésmérést végez az egyik barlang bejáratánál

Baranyában kétszáznál több barlangot ismernek

FOTÓK: MÁRTON ANDRÁS
Müller László

NÉPSZABADSÁG

Dél-Dunántúl

RÉGIÓS KÖRKÉP

SOMOGY, TOLNA, BARANYA 2001. MÁRCIUS 9., PÉNTEK

Császári vadászatok Karapancsán

24. oldal
jegyzetek, vizsgák és pelenkák

25. oldal
A koporsónál is bezártabban

26. oldal

Az egyiknek sikerül, a másiknak nem

22. oldal
Megéppül a lellei üzletház

23. oldal
Ősény nem kér az idegenek szeméteiből

A Barlangi Mentőszolgálat értekezési megkezdésénél követendő tiszteletdíjak a fő információkat. Ezek a következők:

1. Mi történt.
2. Hol (melyik barlangban, annak melyik részében) történt.
3. Mikor történt.
4. A sérült(ek) neve,
5. A sérült(ek) állapota (eszméleténél van-e, válaszol-e a kérdésekre, van-e nyilvánvaló sérülése, esetleg légzés, pulzusinformációk).
6. Egyéb információk (pl. mit tettünk a sérült érdekében stb.).

Ezután legalább két ember kiindul a barlangból, hogy a lehető leggyorsabban értesítse a Barlangi Mentőszolgálatot. A többiek feladata az, hogy a mentőszolgálatra való várakozást minden lehetséges eszközzel tegyék kényelmessé a sérült számára. Alapszabály, hogy a sérültet soha nem szabad magára hagyni, mert ő további bajt okozhat magának. A legfontosabb, hogy további sérülésektől megóvjuk, ezek között a kihülés a legvalószínűbb. Szigeteljük el a sérültet a talajtól, falaktól bármivel, ami erre alkalmas (pl. költeltekercs, bivakzsák, az elsősegély-felszerelésben található izolációs fólia – természetesen mindenkié együtt – társak által levetett ruhák stb.).

Ha a sérült ruhája, csizmája vizes, öltöztessük át (itt is a többiek levetett ruhái jönnek szóba). Ne feledkezzünk meg arról, hogy többórás várakozásra kell be rendezkedjünk, ez a sérült számára – de a többiek számára is! – a kihűlés veszélyével fenyeget, ezért a továbbiakban ugyanúgy kell eljárni, mint kihűléses sérülés esetén (hálósák, fűzőszőke, szőlőcukor stb., lásd fentebb). Másik tudnivaló, hogy a felszínre szállítás a sérült számára megerőltető lesz, neki leginkább pihenésre és könnyen emészthető táplálékra van szüksége – már amennyiben eszméleténél van. Ha nincs eszméletnél, az ún. „stabil oldalfekvés” testhelyzet az a helyzet, amelyben a legkisebb veszély fenyegeti a sérültet. A továbbiakban a sérült körül igyekezzünk kellemes, megnyugtató, jó hangulatot biztosítani.

A Barlangi Mentőszolgálat értesítése a rendőrségen keresztül, a BRFK központi ügyeletén történhet (a könnyen megjegyezhető budapesti telefonszám: 1-123-456; a központi ügyeletet kell kérni). Itt be kell jelenteni a balesetet, és kérni kell a Barlangi Mentőszolgálat értesítését. A központi ügyeleten rendelkezőre áll a mentőszolgálat riasztási listája, erre szükség esetén – mivel szerencsére ritkán fordul elő riasztás – emlíkeztetni kell az ügyelet illetékeseit. A fentebb leírt információkat a központi ügyeletnek be kell mondani, mivel itt a beszélgetést hangszalagon is rögzítik. Ezután ha van módunk, akkor közvetlenül is értesítsük a Barlangi Mentőszolgálat vezetőségét az MTSZ-ben beszerezhető és sisakba ragasztható riasztási lista alapján, hogy az információkat pontosabban megadhassuk a mentéshez. A rendőrség értesítését ne mulasszuk el, mert ez nekik intézkedési kötelezettséget jelent, és ők a Barlangi Mentőszolgálatnak – első sorban a gyors helyszínre érkezés és a hivatás biztosításával (helikopter,

ráirányított stb.) – igen hathatós segítséget tudnak nyújtani. Jó tudni még, hogy a miskolci barlangi mentők a miskolci mentőszolgálat egyik számán elérhetők (jelenleg Dr. Komlóssy Attila a miskolci mentőszolgálat egyik orvosa tudja riasztani a többieket), és a bükk körzetében valószínűleg gyorsabban a helyszínre érkeznek, mint a budapestiek.

A Barlangi Mentőszolgálat tagjai személyi hívókat is igénybe vevő riasztási rendszeren hamar elérik egymást, de szükség lehet még az információk pontosítására, ezért jó, ha a mentést kérők telefonközelben maradnak, és megadják a telefonszámukat a mentőszolgálatnak.

Amint a mentőszolgálat a helyszínre ér, a csoport társmentési feladata véget ér, a továbbiakban a mentőszolgálat munkáját segíthetik elsősorban információkkal. A vezetést ilyenkor a Barlangi Mentőszolgálat veszi át.

A MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT RIASZTÁSI NÉVSORA

A riasztást sorrendben kell elvégezni. A listáról az első jelenkező tudja riasztani a baleset fokának megfelelő barlangi mentő létszámot.

NÍV	LA KCÍM	lakás	TELEFON munkaidőben
Dr. Dénes György BMSZ elnöke	1132 Bp. Bonhöly u. 57. II. 4.		153-09-08 személyhívó: 330-076
Tatódi Péter BMSZ vezetője	1119 Bp. Andor u. 23/c. IV. 15.	186-45-99 sz.hívó: 320-120	tel/fax: 201-86-04 rendőrim: 15-457
Adámkő Péter riasztásvezető	1024 Bp. Kéleti K. u. 9. I. 12.	136-1982, sz.hívó: 330-077, mobilt.: 06 (30) 448-303	tel/fax: 212-56-41
Horváth Richárd BMSZ titkára	2094 Nagykovácsi, Tinóli u. 41.		138-9806 személyhívó: 330-078
Gyovai László technikai vezető	1072 Bp. Csányi u. 7. 1.10.	117-17-21 személyhívó: 330-079, 06 (30) 423-236	210-09-91, 210-09-00/1108, 1316
Németh Tamás	1213 Bp. Lankás u. 5.	276-26-57 sz.hívó: 330-080	mobilt: 06 (30) 314-360
Bognár Tihor	1073 Bp. Akácfa u. 57. III/50/A (Mezőt)	141-36-93 sz.hívó: 330-081	
Bajna Bálint	1225 Bp. Anger Jakab u. 18.	sz.hívó: 330-083	185-24-59, 203-08-32
Papp László	1066 Bp. Moxsai u. 6. III/16.	sz.hívó: 330-084	tel/fax/úrügy: 131-9048 mobilt: 06 (30) 426-277
MISKOLC dr. Komlóssy Attila főorvos	3530 Miskolc, Szemere u. 6.	tel/fax: 06 (46) 412-412, sz.hívó: 560-045	R. tel: 06 (30) 433-081 06 (46) 355-531

Személyhívó Központok: Budapest: 155-52-11, Miskolc: 06 (46) 323-411. A BMSZ mobil telefonja: 06 (60) 311-598 (Csak mentés esetén működik, a mentés helyszínén!)

*Kivonat a "Barlangjárás alopja" Bp. 1995 c. könyvből
és az MKBT "Műsortűz" 1996 jan-febr. p. 13-ból.*

A legközelebbi Mentő Szolgálat Pécs Tüzér u. 11. /06-72/314.444 itt a PRO
 Natura tüzér PASZ ANDRAS /lak. Székely b. u. 33 tel: 330.866/
 Dr. Jankó Péter orvos tel: 442-760 vagy 243-891 es Barlangi Mentő tel: 316-565 is riasztható

10. A. mell.

Hangos telefon a barlangkutatáshoz

11. 9. mell.

Miután a honvédségi kézi beszélős ún. „Tábori telefon”-ok barlangbeli használata során a Mecseki Karsztkutató Csoport gárdája számtalan nehézséggel szembesült, keresni kellett egy olyan megoldást, mely biztonságos kapcsolattal olyan kommunikációt teremt, ami egyrészt a felszíni aggregátor beindítást – leállítást vezérelheti, másrészt az utánpótlás kiszolgáltatását –netán- egy baleset mentési igényének kapcsolatteremtését is megbízhatóan szolgálja.

A telefonok gyakori meghibásodása esetenként olyan kényszer megoldást szült, hogy a telefon vezeték két végéhez kapcsolt zseblámpával megbeszélt fényjeleket váltottunk. Ez semmi képen nem volt korszerű kommunikáció.

A Veszprémi Egyetemi Barlangkutató Egyesület (VEBE) egyik segítőkész kutatóját Meizinger Mátét Glöckler Gábor MKCs-s kutatásvezetőnk még kétezerben felkérte segíteni a Spirál-víznyelő-barlang első szifonjának leküzdéséhez. Azóta már a harmadik szifonnal bajlódik csapatunk és Máté jóvoltából –aki azóta is szorgalmasan részt vesz a feltáró munkában saját felszerelését nem kímélve- megismertük élesben az általuk használt hangos telefont. A kapcsolási rajzot átadta és így Rónaki L. csop. vez. kérésére a volt MÉV-es munkatársa, Szarka Rudolf geofizikus mérnök azt átdolgozta majd megépítette. (Mindezt neki hálásan köszönjük !)

A „Spirálban” 150 m „tyúkbéllé” sikeresen kipróbáltuk és így a konstruktőrünk mindkét kapcsolási rajz bemutatásával alább beszámol e közhasznú munkájáról.

Mint az összehasonlításból kiderül, a korszerűsítés a TAA 611-es hang végerősítő beépítésével történt. A következő 2002-es évben –tervünk szerint- újabb telefon pár megépítésére kerül sor konstruktőrünk jóvoltából, mely az első (MKCs-I-es) példánytól eltérően – a rendelkezésünkre álló – LM 386-os végerősítő alkalmazásával épül.

E bevezető sorok után Szarka Rudolf kérésünkre az alábbi leírással egészíti ki az első példány kapcsolási rajzát.

A barlangász hangos telefon pár célszerűen kis méretű (készen kapható műanyag) dobozokban kerül megépítésre. (Az első példánynál –MKCs-I.– a felszíni egység saját készítésű alumínium doboz) Természetesen mindkét egység a földalatti terek közötti beszéd (fónikus) kapcsolattartásra is alkalmas –mint ahogy az épülő második példányt erre tervezzük felhasználni.

A felszíni -központi- rész 8 x 7 x 15 cm-es dobozában van az erősítő és a mikrofon-hallgató kettős szerepet betöltő dinamikus telefon hallgató betét, ami a körülményekhez kedvezőbb a textil-membrános hangszórónál. A doboz külső felületén a telefon kábel bekötését szolgáló -eltérő színű- csavarokon kívül a telep kapcsoló, a váltó kapcsoló (piros színnel) és a potméter állító csavar gombja látható. A nagyon kis fogyasztású erősítő (6 F 22 tip.) 9 V-os telepről működik. A nagy ki- és bemenő impedenciájú transzformátoros csatolás miatt viszonylag nagy távolsági összeköttetésre is alkalmas.

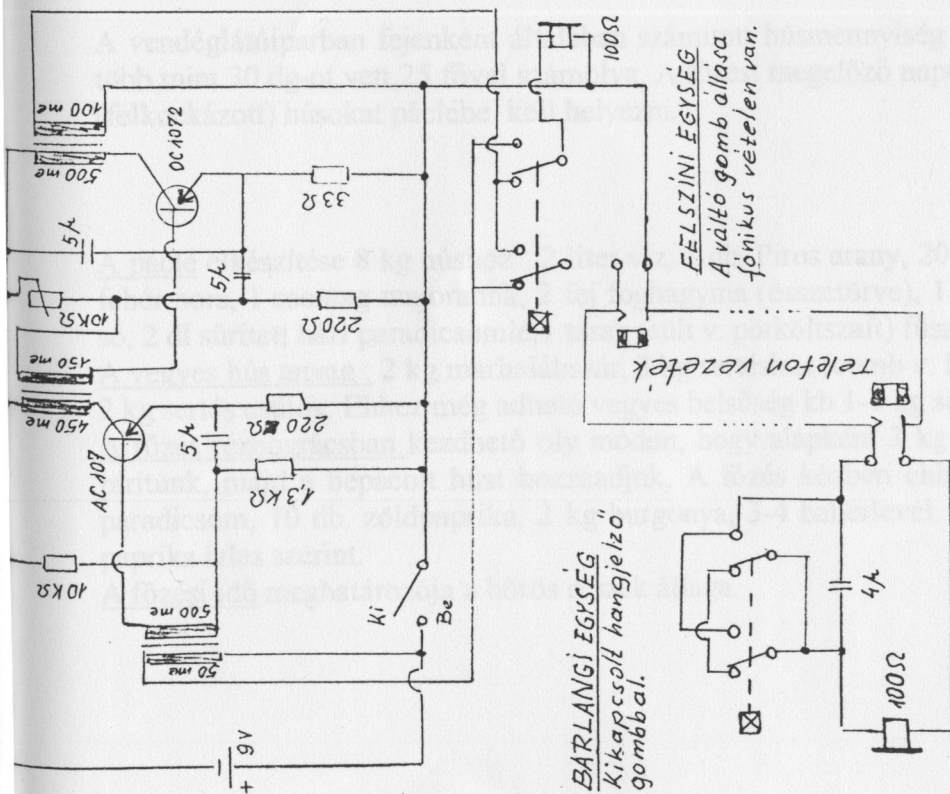
A telep ki-be kapcsoló természetesen az áramforrás védelmét is szolgálja, melynek kikapcsolt helyzete azért lehetővé teszi mindkét irányban a hívójelet kiváltó (piros) váltó kapcsoló gomb benyomásakor (a rajzon 2.sz.-al jelölt helyzetben) rövidrezárt 4 mikrofarádos (μF –a rajzokon mindenütt csak a „ μ ” jelölést alkalmaztuk !) elválasztó kondenzátor által generált hangot. Az alsó vagy a felső egység hallgatóján keresztül „földelődik” a telep és bekapcsolódik az erősítő. Ekkor az kisméretű relaxációs oszcillátorként működik és a hangszórókban előáll a hívóhang.

A telep kapcsoló „BE” helyzetével lehet beszélgetést folytatni egy-egy irányban oly módon, hogy a piros színű váltó kapcsolót a kívánt helyzetbe hozzuk. (Ld. a kapcsolási rajzot és a felszíni egység dobozára helyezett –a rajzon is olvasható- kezelési utasítást!)

A potencióméterrel a változó hosszúságú kábel csatlakozás ellenállás változását optimalizálhatjuk. /
hangos telefon

A földalatti –alsó v. barlangbeli- rész készen vásárolt 4 x 6,5 x 10 cm-es műanyag doboz, melynek felületén a hívó hangot kiváltó pillanatgomb és a polarizált kapcsolatot biztosító két eltérő színű (Barna-Fekete) –a katonai használatból ismert acél sodronyos „tyúkbél”- telefon zsinór (kábel) bekötését szolgáló azonos színnel jelzett műanyag szigetelésű csavar van. A dobozban a pillanat kapcsoló és az elválasztó kondenzátoron kívül csak a kettős szerepet betöltő hallgató betét van. Utóbbinak a membránjánál két 3 mm-es furattal biztosítottuk a hanghullámok csillapítatlan terjedését.

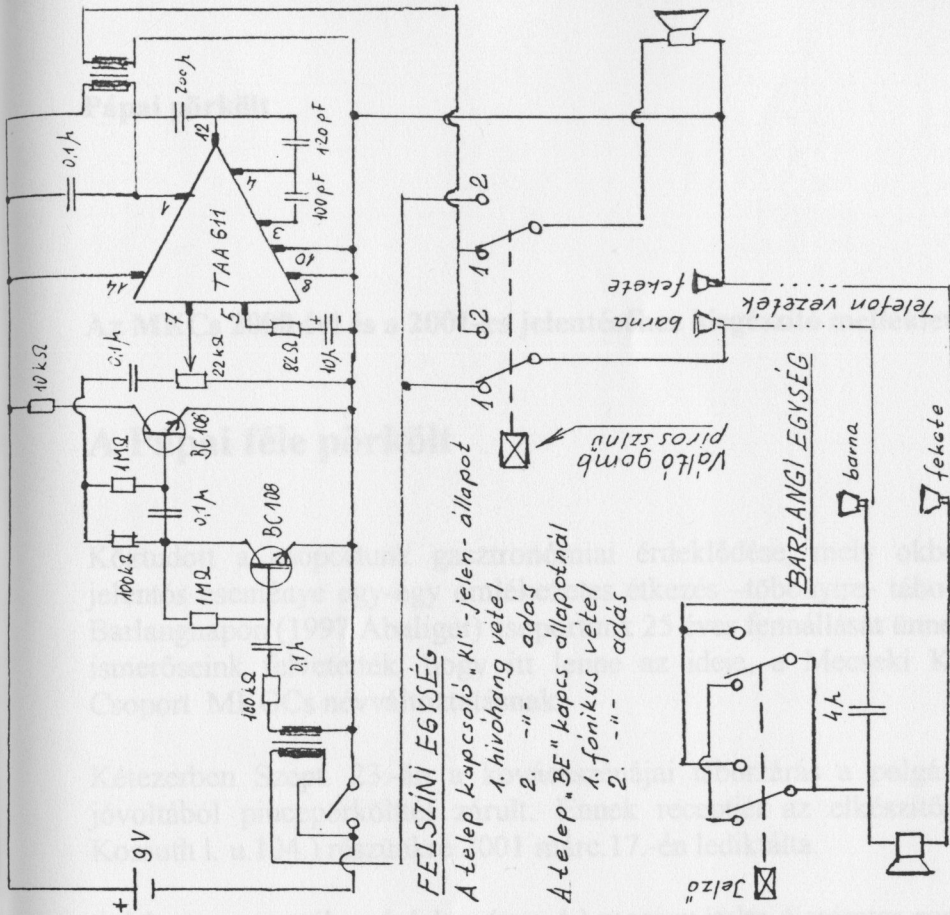
A felhasználásra javasolható műanyag dobozok: A felszíni –központi- egységhez: ET 220 típus. (60x80x150) 2561 Ft., vagy az EM 231 típus. (80x85x160) 3391 Ft. A másik egységhez: EM 208 típus. (40x60x10) 2192 Ft. Forgalmazó: TRIKLIN IKSz Kft. Tel/fax: 72/55b-1-199/198

Barlangi hangos telefon

A Veszprémi Egyetemi Barlangkutató Egyesület által használt készülék kapcsolási rajza

Megjegyzés: A zsebrádiókban használt fázis fordító trafók felhasználásával készült. A kis hangszórók a telefon hallgatókban alkalmazott dinamikus hallgató betétekkel jól kiválthatók, különösen a paratartalom ártalmak célszerű kivédésére.

Barlangi hangos telefon

A Mecseki Karsztkutató Csoport számára Szarka R. által épített készülék kapcsolási rajza.
(MKCs 2001-es tip.)

A Felsőzini egység használata

(A vezeték polarizált bekötésével!)

- 1.- Jelezni fentről le a piros gomb lenyomásával csak kikapcsolt készüléknél lehet. Ugyan így lentől a barlangi egység pillanat gombjának megnyomása is csak kikapcsolt helyzetben ad hallható jelzést fent.
- 2.- Bekapcsolt helyzetben lentől az adás felszínre vehető, de fentről adni bekapcsolt helyzetben is csak a piros gomb benyomott állapota mellett lehet.

Pápai pörkölt

Az MKCs 2000 évi és a 2001-es jelentéséhez kiegészítő melléklet (házi használatra)

A Pápai féle pörkölt

Köztudott a csoportunk gasztronómiai érdeklődése, mely okból minden kutatótáborunk jelentős eseménye egy-egy emlékezetes étkezés –többnyire- tábortűz közelben. A legutóbbi Barlangnapon (1997 Abaliget) csoportunk 25 éves fennállását ünnepelve budapesti barlangász ismerőseink felvetették, hogy itt lenne az ideje, a Mecseki Karsztkutató Gasztronómiai Csoport MKGCs névváltoztatásnak.

Kétezerben Szept. 23.-án a kovácsszénájai táborzárás a polgármester úr (Haiser József) jóvoltából pincepörkölttel zárult. Ennek receptjét az elkészítője (Pápai László Abaliget Kossuth I. u.104.) részünkre 2001 márc.17.-én lediktálta.

A kétezerregyes táborzáráskor (aug.4.) megismételte dicséretes produkcióját Pápai L., miután a polgármester úr biztosította az alapanyagot. Mindkettőjüknek köszönjük.

Most mellékletként csatoljuk a 2001 –es jelentésünkhöz. (Pécs 2001 dec. 31.)

RECEPT

A vendéglátóiparban fejenként általában számított húsmennyiség 8-10 dg, ezzel szemben itt több mint 30 dg-ot vett 25 fővel számolva. A főzést megelőző napon a megfelelően elkészített (felkockázott) húsokat páclébe kell helyezni.

A páclé elkészítése 8 kg húshoz : 2 liter víz, 1 db. Piros arany, 20 dg házi piros paprika, 1 dg fehér bors, 1 csomag majoranna, 2 fej foghagyma (összetörve), 1 zacskó Delikát, 1 evőkanál só, 2 dl sűrített házi paradicsomlé, 1 tasak (sült v. pörköltzsaft) fűszer keverék.

A vegyes hús anyag : 2 kg marhalábszár, 3 kg sertéshús (comb v. lapocka), 1 kg sertés köröm, 2 kg sertés csülök. Ehhez még adható vegyes belsőség kb.1-1 kg sertés nyelv és szív.

A főzés rézbográcsban kezdhető oly módon, hogy alapként 3 kg vöröshagymát zsírban megpirítunk, majd a bepácolt húst hozzáadjuk. A főzés közben ehhez további adalékok: 4 db. paradicsom, 10 db. zöldpaprika, 2 kg burgonya, 3-4 babérlevél, 2 dl vörösbor, só és csipős paprika ízlés szerint.

A főzési idő meghatározója a bőrös részek állaga.

Somosi László a Mecsek Egyesület elnöke részére!
7626 Pécs, József A. u. 10

Tárgy: Óvás

Igen tisztelt Elnök úr!

December 22-én kaptam meg a 12.04. dátumozású értesítést, melynek melléklete az okt.4-i jegyzőkönyv a pályázati bírálatról. Miután kettőt aludtam a jókívánságra, az alábbiakban terjesztem elő óvásunkat.

A VERTIKOR által felajánlott 300000 Ft-ot a ME Barlangkutató Osztályában két működő kutató csoport között osztott fel a jeles bíráló bizottság oly módon, hogy csoportunknak a szegediekkel szemben a hatod része jutott. Az iratok aláírásakor nyilván nem tűnhetett fel ez az ügyes húzás, hogy a tények kendőzésére a jk-ben az olvasható, hogy „A Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztály és a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Csoport közös pályázatára” ítélték meg 250000 forintot. Hát ez nagyon ügyes! Úgy hangzik, mintha két csoportról lenne szó és valójában a Mecsek Karsztkutató csoport mellékesen még egy további pályázó. Vagyis nem kettő, de három részre osztandó a pályázati összeg. Így kell az elnököt ügyesen félre vezetni. Ezzel szemben újra utalok arra a tényre, hogy a Barlangkutató Osztály-on belül működnek az osztályt alkotó csoportok és pillanatnyilag még ezek száma kettő.

Sajnálom, hogy e levél megírására és feltehetően még további lépések megtételére kényszerülök, de ez már Bóday titkár úr felelőssége, aki időben tájékoztattam, miszerint a szept.26-i ME-i előadó ülés (ótórai beszélgetés) után folyosón Tarnai Tamás funólag közölte, hogy „a bíráló bizottság döntése szerint a MKCs 50000 forintot kap”, aminek bekovetkezéivel –tuint je:eztem: egyenlőre vicnek veszek- kénytelen leszek nyilvánosságra hozni a patinás egyesületbe nem illő –egyesekeket negatívan minősítő- tevékenységét. Tehát a fenteből egyenlőmúen kiderül, hogy a döntés már a jegyzőkönyv dátuma előtt szűk körben megszületett.

Bárhogy volt is a csomagolás, valójában a két csoport teljesítményének értékelésével történt elosztás eredménye a mi csoportunk teljes degradálását jelzi.

Nézünk hát a konkrét teljesítményeket a múlt évi jelentésekéből, amit ha más nem, de a betegség miatt távollévő DDNPI szakági képviselője –feltehetően- elolvasott, miután az engedélyükkel működő szóbanforgó csoportok jelentés kötelezettségüknek eleget tettek.

Nem vitás, hogy a feltárási munka eredménye első közelítésben egyszerű módon folyóméterben hasonlítható össze.

A Szegedi K. és Bg.kutató Csopt. három munkahelyen 37 fm új feltárást jelentett.

A MKCs négy munkahelyen 97 fm új feltárást adott számot. További mérlegelés tárgya lehetne még a tudományos igényű tevékenység, de anélkül hogy azt részleteznénk Isten Bizony az is legalább hasonló arányt mutat. A csoportokban résztvevők számát tekintve viszont el kell ismerni, hogy a szegedi egyetemisták bizony alaposan lépialtak bennünket 85 résztvevőjűkkel és 43 felsorolt szponzorokkal.

Ezek után lássuk a törvénytelenségeket, ami különösen indokolja a Mecseki Karsztkutató Csoport nevében megfogalmazott óvásunkat.

-A pályázat értékelése nem a szabályzat szerint történt.

-Tarnai Tamás –mint érintett csoportvezető- még mint a „MEBO” vezetőjeként sem megengedhető bíráló bizottsági tagként –de egyáltalán jelenlevőként- sem, ha azon a másik érintett csoport vezetője távol van.

-A MKCs sérelmére 1998, -99, -2000 évek során is igazságtalan elosztás érvényesült, ami által a szegedieknél 420000 Ft-al kaptnak kevesebbet. Ha most még a 2001-es pályázati év igazságtalanságát is hozzáadjuk, akkor ez az összeg 620000 Ft-ra rög.

660.000

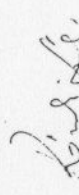
Az első pályázati pénz elosztás 1997-ben három egyenlő részre történt, mivel akkor még Vass Béla által vezetett „Mecsek Egyesületi Barlangkutató Csoport”, formailag létezett, jöllehet a működésüket igazoló utolsó leadott évi jelentésük a DDNPI-nál az „1996 évben végzett munkákról” ad számot két munkahelyen összesen 3 fm új feltárással. A későbbiekben a megszűnt csoport vezetője mint elvi támogató a szegedi csoportot erősítette,(nem tudni hogy lett ebből az elosztásnál külön tétel?) de ez –most, hogy az arciatlanság fokozódását tapasztaljuk- már tovább nem halgatható el még a barátság és kollegialitás jegyében sem.(Vass Béla egy illusztris tisztelt személy, de nem csoport!)

A legutóbbi pályázati pénz ilyetén módon történt elosztásával úgy vélem sikerült éket verni két csoport jó együttműködése közé a Mecsek Egyesület zászlaja alatti.

Jóllehet a bírálatnál nem jelent semmit, hogy az 1972 óta működő csoportunk eddig mit tett az asztalra, de ha valakit esetleg érdekel, némi szemelvényhez jut a PÉCS-BARANYA 100 ÉVE c. kötetben, illetve az utóbbi évekről a legutóbbi ME-i Evkönyvben az elnöki beszámolóban csoportunkról olvasható részben, aminek szerkesztés előtti teljes változata „A Mecseki Karsztkutató Csoport 2000.évi jelentése” 1.sz.mellékletét képezi. Ebből megtudható, hogy az utóbbi négy év feltárási eredményének összegzéséeként 21 objektumnál 935 fm eredményt produkáltunk.

Mindezek figyelembevételével kérjük a MKCs tagsága számára sértően hátrányos –minden jogalapot nélkülöző- pályázati elbírálást óvásunk elfogadásával felülvizsgálni és a megfelelő konzekvenciák levonásával intézkedni.

Tisztelettel a Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztály Mecseki Karsztkutató Csoportja nevében

Rónaki László
csoport vezető
Tel: 255 051

Pécs 2001.december 24.

MELENYI: Iónaki I. 12.sz./2000-2001/ terepfűzetének
P.73-74. másolata.

A két példány másolatot tartok B.É.

13.a. mell.

2002 évi vázlatos terv a Mecsek Egyesület jan.3.-i választmányi ülésére készült.

A Mecseki Karsztkutató Csoport 2002 évi előzetes munkaterve és költségvetése

Előzmények

A ME titkárától dec.28.-án értesültem arról, hogy az egyesületi osztályok által betervezett tervek és költségigények megtárgyalására 6 nap múlva sor kerül. Mint közölte, a Barlangkutató Osztály működő két csoportja közül eddig csak az egyik tag csoportja (SZKBE) adott be tervet. Igen furcsának vélem, hogy a dec.19.-i összejövetelen az osztály vezetője erről sem tájékoztattott. Az idő rövidege –és az ünnepek- miatt a terv megbeszélésünk (csoport értekezlet) januári időpontját nem tudom előre hozni, így mint a csoport vezetője csak egy előzetes vázlatot nyújtok be, hogy ne kerüljünk ismét –mint ahogy már évek óta rendszeresen- hátrányos helyzetbe a szegediekkel szemben.

Munkaterv vázlat

A Vízfő forrás vízgyűjtő területén a Spirál-víznyelő 100 m mélységben feltárt vizes (patakos) barlangjának folytatólagos feltárását végzi továbbra is csoportunk, ami a legfontosabb –a nagy barlangrendszerbe jutásához reménybeli- munkahely. Ehhez beépítettünk a fűrógépek és szivattyúk üzemeltetéséhez két tápkábelt, a világításhoz 24 V-os trafót és az Előd-teremben armatúrákat. A Verecke-folyosó végén a patakban a szűkület átvésésén fáradoznak azok, akik vállalják a munkahely különlegesen nehéz körülményeit. Itt ugyanis a Nagyfelszakadásból éppen a munkahelyet öntözi folyamatosan egy kis vízesés. Ezért csak a munkaruha alatti neoprén gumiruhában viselhető el a 10 fokos hőmérséklet. Mivel a gumiruhában nem lehet 100 méteres túrákat tenni, így a helyszíni átöltözések nehézségeivel is számolni kell. A másik munkahely az újabban (2001) feltárt Bejövő-szifon mögötti barlang rész ami több mint 100 m mélységben egy szűk szifonban végződik. Már a megközelítése sem egyszerű a Bejövő – szifonon keresztül a következő szűkületeken át. Ide építettük be az újabb 120 m-es páncélkábelt.(A kifizetetlen beszerzési költségét az egyik kutatásvezetőnk –Glöckler G.- viseli.) A kölcsön gépekkel történő munkavégzés itt rendkívüli mértékben megterheli a csoportot. További folyamatban lévő munkahelyeink név szerint: Szarazkúti-víznyelő, Szarazkúti-régi-víznyelő, Horgászb-g.,Kis Fáni-lyuk, Palermó-aktív-víznyelő, Büdöskúti-víznyelő, Több lyukú-időszakos-víznyelő, Büdöskúti-kis-zsomboly.

A Tettye- és a Kánya forrás vízgyűjtő területén is vannak folyamatban lévő feltárásaink. Ezek: ENVICOM-inaktív –nyelő, Stiglicfogdosó-víznyelő, Szabó Pál Zoltán-zsomboly, Fogadás-zsomboly, Mosógépes-nyelő.

A Kovácsszénája-Husztót körzetben számos kőfülkét fedeztünk fel és katasztereztünk eddig, de a megkezdett terepbjárások folytatása további objektumok megismerésével kecsegtet, ezért ezt is tervbe vesszük.

A Keleti-Mecsekben folyamatban van a Barnakő-barlang feltárása. Ennek közelében további karszt objektumok kataszteri felvételét tervezzük.

A Dél-Dunántúl további területén Dunaszekcsőn a Töröklyuk feltárására kérünk engedélyt a DDNPI-tól ami kiterjed majd a régészeti kutatásra is a Janus Pannonius Múzeum bevonásával, mivel tagjaink sorában hivatásos régész is van.

A MKCs 2002-ben megalakulásának 30. évfordulóját ünnepli. Ennek módjáról és helyéről a csoportunk tagsága januárban fog dönteni épp úgy, mint a fent általam vázolt évi munkaterv részleteiről és megvalósításának kivitelezéséről.

Mint eddig, minden évben súlyt fektettünk a tapasztalatcsere és továbbképzés, valamint az előadói és a szakirodalmi tevékenységre, melyeknek kivitelezéséről is később születik döntés.

A vázolt munkaterv alapján célunk egyrészt a Vízfő barlangrendszerbe való bejutás (aminek elérését a kitartó munkavégzés mellett a szerencse is meghatározza), másrészt a több évtizedes barlangkataszterező munkánk folytatása, mely az eddigi kéziratok dolgozatok továbbfejlesztésével egy tervezett könyvben válhat maradandó alkotássá.

Költség igényeink

A VERTIKOR támogatás utóbbi négy évében tapasztalt igazságtalan és mérhetetlenül hátrányos megkülönböztetés sújtotta csoportunkat anyagi téren, minden indoklás nélkül. Ennek vétóját nyújtottam be írásban (XII.24) a ME elnökének. A legutóbbi pénzelosztás minimális igazságossága a fordított elosztási arányt diktálná, úgy hogy az eddigi 420,000 Ft negatívum részbeni egyenlítésére a szegedieknek 50 ezer, míg nekünk 250 e Ft járna.

(Addig is míg az e téren megkívánt igazságszolgáltatásra bizodalمام szerint sor kerül, a saját zsebből megelőlegezett költségeink egy részének rendezésére –csakis a csoportvezető helyettesem kérésére -a mai napon felvettem ezt az arcpirító elosztásból fakadó összeget.)

E bevezető sorok után hely és idő híján a tételes felsorolást mellőzve az előzetes költségbeclésünk:

Gépkocsi használat (aggregátor, szerszámok, gépek, személyek szállítása)	100,000 Ft
Dologi kiadások (védőfelszerelések –pl. gumiruhák-, szerszámok, gépek és tér biztosító anyagok–pl.cement,ácsolati anyag, fémszerkezetek-, film/hívás, kidolgozás, irodai költségek-)	400,000 Ft
Étkezési kiadások	80,000 Ft
Mind összesen:	580,000 Ft

Tisztelettel kérem a ME-i döntéshozókat, hogy az évi anyagi igényeinket a lehetőségek határain belül –a korábbi részrehajlások mellőzésével- támogatni szíveskedjenek.

Pécs 2001.december 28.

Rónaki László
csoport vezető

A barlangászok verse

Írta ROZVÁNY GYÖRGY 2001 szept.30. dátummal „Rónaki Lászlónak és a Mecsek Egyesületnek” megjegyzéssel, amit felolvasott a „Mecsek Egyesület-i Ótórai beszélgetés” c. rendezvényen.

Ezzel a verssel kívánok minden barlangásznak boldog újévet a Mecseki Karsztkutató Csoport nevében, mely a pécsi költőnek "A láz kertjében" c. rövidesen (2001) megjelenő –immár hetedik— könyvében is olvasható lesz.

Verse előtt célszerűen ismerjük meg őt is.

Az 1939-ben született szerző, építész szakértő és újságíró, a helyi- napilap és TV felelős szerkesztője volt, ma már szabadúszó, nemzetközi idegenforgalmi szakíró. Építészeti szakcikkeit és tanulmányait 1976-88 időszakban publikálta. Első útikönyvét Tunéziáról írta. A költészettel 40 éve kötelezte el magát. Számos irodalmi munkája ismert. A szülővárosát és a Mecseket mindenek felett szerető író további öt verseskötetének kiadási előkészületeiről tudunk.

ROZVÁNY GYÖRGY

A BARLANGÁSZOK VERSE

Mint a bányász, ki a mélyben
csákánnyal a kézben
csodálja a széncsillogást.
Semmiiben sem más a barlangász,
ki titkot keres a mélyben,
egy szűk repedésben
merészkedik alá.

Ezernyi földi csoda csalja le oda,
hol nincs sem tél, sem nyár,
csak a föld gyomra korog néha,
mikor megindul a kő,
s az omlás moraja szól vissza.
Csipkerózsika lép elő,
s tapsol a százkezű szikla,
fogy az erő, fojt a levegő,
a lámpa rávilágít a titokra.

Képzeld el oda oltárt, templomot,
cseppkőből orgonasípot,
vagy csak egy fonott
harangkötél-darabot,
hogy jelezd véle, a mélyben
miféle csodát találtatok

Mint a bányász kér bocsánatot,
hogy a természetbe váj bele,
s villan a szén fekete szeme,
úgy légy büszke a felfedezésre,
mit rejt odalenn a mély,
az üreg, a vágat, a repedés
meredélye a felszín alatt,
de nyitva hagyod a vízcsapokat.

Míg arcodra húl a sár,
vigasztként villan a karszt komor képe,
az egyik egy denevérré
hasonlít, a másik egy kéve.
Csodavilág a föld mélye,
s hozzá a képzelet gyárt
mindenféle formát pontos illesztésre.
Mind egy közös kézre vár,
a barlangász kezére.

A világnak itt lenn soha nincs vége,
míg a levegő tömjéne
csábít a szűk repedésbe,
s a titok tudtát felhozod a föld felszínére.

(Rónaki Lászlónak és a Mecsek Egyesületnek)

Pécs, 2001. szept. 30.

